

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»
Директор інституту

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри

_____ О.О. Шеремет

_____ Л.В. Шірінян

«__» _____ 2021 р.

«__» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Формування оптимальної структури капіталу підприємства**

Виконала : здобувачка 2 курсу, 4 група

Микитенко Яна Вікторівна
(прізвище та ініціали)

Керівник: Стецюк Володимир Михайлович
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент Духновська Л.М.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2021 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

« » 20 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Микитенко Яни Вікторівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Формування оптимальної структури капіталу підприємства
керівник проекту (роботи) Стецюк В.М., к.е.н., доц.,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «16» жовтня 2020 р. № 843-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 24 грудня 2020 р.

3. Вихідні дані до роботи підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, звітність по підприємству ТОВ «Белла-Трейд»

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні основи формування оптимальної структури капіталу підприємства

Розділ 2. Оцінка формування капіталу підприємства на прикладі ТОВ «Белла-Трейд»

Розділ 3. Напрямки вдосконалення управління капіталом підприємства ТОВ «Белла-Трейд»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) рис.1. Основні етапи процесу оптимізації структури капіталу підприємства; табл. 2. Характеристика методів оптимізації капіталу; табл.3. Структура та динаміка капіталу ТОВ «Белла-Трейд» за 2016-2019 рр.; рис.4. Динаміка обсягу капіталу підприємства за 2019-2019 рр.; табл.5. Горизонтальний аналіз пасиву балансу ТОВ «Белла-Трейд»; табл.6. Оцінка показників фінансової стійкості підприємства; табл. 7. Узагальнюючі показники, які визначають ступінь окупності активів і капіталу ТОВ «Белла-Трейд»; табл. 8. Характеристика Ефекту

фінансового важелю ТОВ «Белла-Трейд»; табл. 9. Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності ТОВ «Белла-Трейд»; табл. 10. Оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості; табл.11. Прогнозний баланс підприємства на 2020 р.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Стецюк В.М.		
II	Стецюк В.М.		
III	Стецюк В.М.		

7. Дата видачі завдання 16 жовтня 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	15.10.2020	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	09.11.2020	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	30.11.2020	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	21.12.2020	
5	Оформлення готової роботи на попередній захист	24.12.2020	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	21.01.2021	
7	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	02.02.2021	

Здобувач

(підпис)

Микитенко Я.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Стецюк В.М.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Микитенко Я.В. «Формування оптимальної структури капіталу підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2021.

Кваліфікаційна робота присвячена розв’язанню теоретичних, методичних та практичних проблем формування оптимальної структури капіталу підприємства.

Робота має таку структуру: вступ, три розділи, висновки, перелік використаної літератури та додатки.

У вступі обґрунтовано актуальність теми кваліфікаційної роботи та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкривається сутність капіталу та його класифікація, методичні аспекти формування оптимальної структури капіталу підприємства показники оцінки ефективності управління капіталом.

Другий розділ присвячено оцінці фінансового стану підприємства ТОВ «Белла-Трейд» та аналізу ефективності управління капіталом підприємства.

У третьому розділі обґрунтовано напрями удосконалення управління капіталом підприємства та запропоновано стратегію забезпечення оптимальної структури капіталу на майбутній період.

Ключові слова: капітал, оптимальна структура капіталу підприємства, стратегія фінансування капіталу, джерела формування капіталу підприємства, політика управління капіталом, ліквідність балансу, фінансова стійкість, ділова активність, рентабельність.

SUMMARY

Y. Mykytenko «Formation of the optimal capital structure of the enterprise»

Master's work for obtaining Master's degree in specialty 072 -Financial, Banking and Insurance. National University of Food Technologies, Kyiv, 2021.

The master's work is devoted to solving theoretical, methodological and practical problems of forming the optimal capital structure of the enterprise. The work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of references and appendices.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of used literature and applications.

The first section reveals the essence of capital and its classification, methodological aspects of forming the optimal capital structure of the enterprise, indicators for assessing the effectiveness of capital management.

The second section is devoted to the assessment of the financial condition of the company LLC "Bella-Trade" and the analysis of the effectiveness of capital management of the company.

The third section substantiates the areas of improvement of capital management of the enterprise and proposes a strategy to ensure the optimal capital structure for the future.

Key words: *capital, optimal capital structure of the enterprise, capital financing strategy, sources of enterprise capital formation, capital management policy, balance sheet liquidity, financial stability, business activity, profitability.*

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1. Поняття оптимальної структури капіталу	12
1.2. Методичні аспекти формування капіталу підприємства	20
1.3. Характеристика основних критеріїв оптимізації структури капіталу.....	24
1.4. Показники оцінки ефективності капіталу підприємства	30
Висновки до розділу 1	40
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ «БЕЛЛА-ТРЕЙД»	42
2.1. Загально-економічна характеристика ТОВ «Белла-Трейд»	42
2.2. Оцінка фінансового стану підприємства	49
2.3 Аналіз ефективності формування капіталу підприємства та факторів, що на нього впливають	63
Висновки до розділу 2	70
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ТОВ «БЕЛЛА-ТРЕЙД»	71
3.1. Пропозиції щодо вдосконалення структури капіталу підприємства ТОВ «Белла-Трейд»	71
3.2. Вдосконалення фінансової стратегії підприємства	77
3.3. Планування структури балансу ТОВ «Белла-Трейд»	84
Висновки до розділу 3	89
ВИСНОВКИ	90
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	94
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Діяльність окремого підприємства в умовах ринкової економіки різних форм власності, організаційно – правового статусу а також галузевої спрямованості безпосередньо залежить від фінансового капіталу та його структури. Досягнення стратегічних цілей підприємства також значно залежить від ефективного управління капіталом окремого підприємства та його структурою, а саме визначення загальної потреби в них, формування оптимальної структури, умов їх залучення.

Капіталом вважають вкладення в активи, що перебувають у розпорядженні підприємства та достатні для виконання господарської і фінансової діяльності й головне для отримання прибутку. Капітал підприємства є економічною категорією для якої характерно: з одного боку капітал відображає всі наявні грошові, матеріальні, а також нематеріальні грошові ресурси підприємства (які відображені в активі балансу), а з другого – капітал є джерелом покриття зобов'язань окремого підприємства (відображається в пасиві балансу).

Саме тому, уточнюючи зазначене вище, під капіталом підприємства розуміємо фінансові ресурси підприємства, які авансовані ним на формування активів, що є необхідними для забезпечення безперервної діяльності підприємства з метою максимізації його прибутку.

На сьогодні економічне становище країни потребує від власників та керівників (фінансових менеджерів) підприємств ефективного управління, уважного контролю, а також своєчасної зміни структури капіталу окремого підприємства, бо саме оптимальна структура капіталу допомагає отримати максимальний прибуток, рентабельність, фінансову стійкість і головне – високі показники ліквідності та платоспроможності.

Одним з аспектів вивчення даної теми є адаптація зарубіжних теорій структури капіталу до вітчизняних умов господарювання, їх вдосконалення в цьому напрямку. Оптимізація структури капіталу є однією із найбільш важливих та складних задач, які вирішуються на протязі управління формуванням капіталу

підприємства. Граничні межі оптимальної структури капіталу дозволяють визначити поле відбору конкретних його значень. В процесі цього відбору враховується вплив різноманітних чинників, що характеризують індивідуальні особливості діяльності конкретного підприємства.

Проблема оптимізації капіталу підприємства тривалий час знаходиться у полі зору дослідників. Серед ряду публікацій, спрямованих на визначення суті капіталу, знайшли своє місце праці зарубіжних і вітчизняних вчених, таких як А.А. Афанасьєв [1], В.Д. Базилевич [2], І.О. Бланк [4], А.С. Булатов [6], П. Бурд'є [7], С.Я. Касян [21], А. Сміт [45], О.М. Чорна [58].

Дослідники розглядають сутність капіталу по-різному, в кожного з них можна знайти твердження, що не розглядається іншими, саме тому зазначена проблема залишається актуальною і потребує подальших досліджень.

Виходячи з актуальності теми та існуючих невирішених проблем, **метою** дипломної роботи є дослідження формування оптимальної структури капіталу на підприємстві ТОВ «Белла-Трейд», аналіз організації і ефективності управління структурою капіталу підприємства.

Для досягнення мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- визначити сутність оптимальної структури капіталу;
- дослідити методичні аспекти формування капіталу підприємства;
- розглянути характеристику основних критеріїв оптимізації структури капіталу;
- вивчити показники оцінки ефективності капіталу підприємства;
- надати загально-економічну характеристику ТОВ «Белла-Трейд»;
- проаналізувати фінансовий стан ТОВ «Белла-Трейд»;
- зробити аналіз ефективності формування капіталу підприємства та факторів що на нього впливають;
- внести пропозиції щодо вдосконалення структури капіталу ТОВ «Белла-Трейд»;
- запропонувати заходи щодо вдосконалення фінансової стратегії підприємства;

- розробити план структури балансу підприємства ТОВ «Белла-Трейд».

Об'єктом дипломної роботи є структура капіталу підприємства ТОВ «Белла-Трейд».

Предметом дослідження є підходи, як теоретичні так і практичні, щодо формування оптимальної структури капіталу підприємства.

Методи дослідження. У процесі написання дипломної роботи використовувались такі загальнонаукові методи: теоретичне узагальнення і порівняння, систематизація і формалізація (під час вивчення особливостей організації фінансів і визначення способів управління ними); спостереження (при вивченні організаційно-фінансової ситуації на досліджуваному підприємстві); порівняння (при зіставленні розміру різних видів капіталу підприємства); аналіз і синтез, індукція й дедукція (проведення аналізу активів ТОВ «Белла-Трейд»).

Інформаційною базою дослідження слугувала бухгалтерська звітність досліджуваного підприємства за 2016-2019 роки, а саме: бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати підприємства, звіт про рух грошових коштів підприємства та звіт про власний капітал підприємства, а також інша фінансова документація підприємства. У якості джерел інформації були опрацьовані та використані підручники, посібники, публікації періодичних видань, аналітичні матеріали з питань оптимізації структури та її проблемних аспектів, а також з фінансового менеджменту, оцінки фінансового стану.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблені пропозиції і рекомендації запропоновані для вдосконалення формування оптимальної структури капіталу підприємства за допомогою методів оптимізації капіталу можуть бути використані в діяльності ТОВ «Белла-Трейд».

Апробація результатів дослідження. Підсумки кваліфікаційної роботи, окремі її моменти та отримані узагальнення та висновки були представлені на студентській конференції, з темою виступу «Формування структури капіталу оптимальної для діяльності підприємства».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття оптимальної структури капіталу

Економічний стан будь-якого підприємства характеризується розміром капіталу, який йому належить, а успішна діяльність полягає в його примноженні й накопиченні. Саме капітал відображає власність підприємства. Головним джерелом фінансування діяльності суб'єктів господарювання є їх власні засоби. На момент створення підприємства дану функцію виконує його початковий капітал, що за своїм матеріальним складом є сукупністю активів, які інвестовані засновниками (учасниками). На момент створення підприємства його стартовий капітал втілюється в активах, які інвестовані засновниками (учасниками) і відображає їх вартість.

Категорія «капітал» – одна з найскладніших та неоднозначних у теорії та на практиці, що увібрала в себе багатоваріантність і різноманітність сутнісних сторін складного економічного процесу [34, с. 144].

Основні підходи до теоретичного осмислення сутності капіталу можна узагальнити в історичній ретроспективі, визначивши основні позиції провідних вчених економістів щодо цієї категорії (табл. 1.1)

Оцінка представлених положень дає можливість дійти висновку, що майже усі мислителі в економіці визначають капітал як певне реальне майно, здатне створювати нові товари й приносити дохід його власнику.

Базилевич В.Д. у своїй книзі «Економічна теорія: Політекономія» відобразив різні підходи до визначення сутності капіталу, які сформувалися в ході історичного розвитку економічної науки, але усі вони загалом можуть характеризуватися як політекономічні [2, с. 218].

**Систематизація поглядів на поняття «капітал» у ретроспективі
економічних відносин**

Економічна школа	Представник	Визначення капіталу
Античність	Аристотель (384-322 рр. до н.е.) [22, с. 225]	Є джерело накопичення багатства країни
Меркантилісти	Т. Ман (1571-1641) [5, с. 20]	Є абсолютною формою багатства
Фізіократи	Кене (1694- 1774) [23, с. 129]	Є сумою грошей, яка авансована у виробництво
Класична економічна школа	А. Сміт (1723-1790), [45, с. 311]	Є накопиченим запасом (частина багатства), необхідний для подальшого виробництва з метою отримання прибутку
Марксизм	К. Маркс (1818- 1883) [26, с. 234]	Капітал є самозростаючою вартістю у власності роботодавця; це сутність, яка проявляється в русі, у взаємодії уречевлених засобів виробництва та живої праці
Новітня школа І.	І. Шумпетер (кінець ХІХ-поч. ХХ ст. [20, с. 91]	Визначав капітал як «фонд купівельної сили», за рахунок якого придбаються засоби виробництва з метою якісного розвитку Суспільства
Австрійська школа	Е. Бем-Баверк (1851-1919) [3, с. 421]	Засоби існування, що авансуються робочим
	К. Менгер (1840-1921) [29, с. 176]	Економічні блага, які спрямовані на Майбутнє і беруть участь у виробництві та є джерелом доходу
Неокласична школа	І. Фішер (кінець ХІХ-ХХ ст.) [54, с. 270]	Ресурс довготривалого користування, створений з метою виробництва. Капітал як запас багатства у певний час, як здатність багатства і власності приносити їх власнику постійний дохід у вигляді «потоків послуг»
Кембриджська школа	Дж. Робінсон (1903-1983) [37, с. 111]	Гроші – універсальний товар ділового світу
Сучасні економісти	А.С. Булатов, [6, с. 127]	Відносини експлуатації та блага, які використовуються як ресурс у подальшому виробництві
	П. Бурд'є [7, с. 68]	Засоби виробництва, що приносять додану вартість. Ресурс, що конвертується у гроші та інституалізується у формі прав власності
	І.О. Бланк [4, с. 349]	Накопичений запас економічних благ у грошовій та товарній формі, що беруть участь у економічному процесі як інвестиційний ресурс та фактор виробництва

Власний капітал підприємства є сумою першого розділу пасиву балансу, а точніше перевищення балансової вартості активів підприємства над сумою його зобов'язань. Головні складові власного капіталу підприємства це – статутний капітал підприємства, додатковий і резервний капітали, нерозподілений прибуток підприємства. Усі дані про розміри статутного і резервного капіталів розміщені в статуті підприємства. Показник власного капіталу підприємства є головним індикатором кредитоспроможності підприємства. Він є початковою ланкою для визначення фінансової незалежності підприємства, а також його фінансової стійкості й стабільності [55, с. 31].

Переважає більшість підприємств у своїй діяльності основним елементом власного капіталу вважає статутний капітал, який є сумою вкладів власників підприємства в його активи за номінальною вартістю згідно із законодавчими документами. У статті балансу наводять зафіксовану в установчих документах загальну вартість активів, що є внеском власників (учасників) до його капіталу. [63, с. 100].

Сума статутного капіталу та рішення стосовно його збільшення чи зменшення мають бути зареєстровані у Державному реєстрі господарських одиниць, а за їх вартістю відповідати даним фінансової звітності, в першу чергу балансу підприємства. Це та сума капіталу, в межах якої засновники підприємства (зокрема акціонерні товариства) несуть матеріальну відповідальність перед його кредиторами. Саме тому зменшення статутного капіталу за наявності заперечень кредиторів не допускається.

В окремих підприємств складовою власного капіталу є пайовий капітал. Ця стаття передбачена для кредитних спілок, споживчих товариств, колективних сільськогосподарських підприємств, житлово-будівельних кооперативів, в яких статутний капітал формується за рахунок пайових внесків. Пайовий капітал – це сума коштів фізичних а також юридичних осіб, які добровільно розміщені у товаристві у відповідності до його установчих документів для здійснення господарсько-фінансової діяльності.

Одними з головних складових власного капіталу є резерви, що можуть бути сформовані у формі додаткового (капітальні резерви), а також резервного капіталу (резерви, які створюються за рахунок чистого прибутку).

Ще одним важливим елементом власного капіталу є нерозподілений прибуток чи непокритий збиток. За цією статтею балансу відображена або сума прибутку, що реінвестована у підприємство, або ж сума непокритого збитку. Сума непокритого збитку наводиться у дужках та вираховується під час визначення підсумку власного капіталу. У даній статті показується прибуток чи збиток, що залишається у підприємства після того, як воно сплатило всі податки, виплатило дивіденди і вирахувало відрахування до резервного капіталу [9, с. 38].

Сума непокритого збитку за звітній і минулий періоди наводиться в дужках і вираховується під час визначення величини власного капіталу, аналогічно до вилученого. Останній виникає, коли підприємство викупує у власників акції власної емісії з метою подальшого їх анулювання або перепродажу.

У разі добровільної або примусової ліквідації (банкрутства) господарських товариств за недостатності іншого майна підприємства на погашення його зобов'язань спрямовуються кошти (майно), які формують статутний капітал. Право акціонера (учасника) на частину майна підприємства, що перевищує його внесок у статутний капітал, може бути реалізоване тільки при ліквідації юридичної особи і наявності активів після задоволення першочергових зобов'язань.

Різниця між зареєстрованою сумою статутного (номінального) капіталу та фактично внесеною засновниками є неоплаченим капіталом підприємства. У балансі ця сума наводиться в дужках та вираховується під час визначення величини власного капіталу.

Резервний капітал підприємства розглядають як в широкому так і у вузькому розумінні.

У широкому розумінні до резервного капіталу включаються усі складові капіталу, які призначені для покриття можливих у майбутньому непередбачених збитків та втрат підприємства. У вузькому розумінні під резервним капіталом

розуміється капітал, що формується за рахунок відрахувань з чистого прибутку та відображений статтею балансу «Резервний капітал підприємства». В економічній літературі резерви підприємства класифікуються за такими ознаками:

- способом відображення у звітності;
- джерелами формування;
- обов'язковістю створення [61, с. 231].

За джерелами формування резерви поділені на:

- капітальні резерви – резерви, які формуються за рахунок коштів власників і інших осіб, вони відображаються за статтями «інший додатковий капітал» та «додатковий вкладений капітал»;
- резервний капітал, що сформований за рахунок чистого прибутку підприємства – це резервний капітал у вузькому розумінні);
- резерви, що створюються за рахунок збільшення витрат підприємства.

За обов'язковістю створення виокремлюють обов'язкові і необов'язкові резерви. Створення обов'язкових регламентується чинними нормативними актами. Необов'язкові ж формуються з ініціативи менеджменту підприємства і його власників. До обов'язкових резервів включаються резерв сумнівних боргів та резервний капітал. Інші ж резерви, наприклад резерв дивідендів та резерв виконання гарантійних зобов'язань, є необов'язковими резервами.

Згідно із законодавством України на кожному підприємстві, що засноване у формі АТ, ТОВ тощо, має бути сформований резервний капітал даного підприємства. Розмір такого капіталу підкріплюється засновницькими документами, проте він не може бути меншим за 25% від статутного капіталу підприємства. Для акціонерних товариств мінімальна величина резервного капіталу має становити 15% акціонерного капіталу. Розмір щорічних відрахувань у резервний капітал передбачається засновницькими документами, проте він не може бути меншим за 5% від суми чистого прибутку підприємств. Резервний капітал (у вузькому розумінні) є сума резервів, які сформовані за рахунок чистого прибутку в розмірах, що установлені засновницькими документами підприємства

і нормативними актами. Резервний капітал переважно використовується на наступні цілі:

- покриття збитків суб'єкта господарювання;
- сплата дивідендів (за умови, що величина резервів є більшою за його мінімально допустимий рівень) ;
- сплата боргів при ліквідації підприємства;
- інші цілі, які передбачені законодавством чи засновницькими документами [53, с. 321].

До формування мінімального розміру резервів їх можна використовувати тільки для покриття збитків підприємства. Звіт про власний капітал підприємства містить інформацію про рух резервного капіталу. Також у цьому звіті відображається динаміка капітальних резервів підприємства.

До капітальних резервів підприємства, тобто резервів, що створюються за рахунок капіталу власників (або інших осіб), належить додатковий капітал. Джерелом формування капітальних резервів не є його господарська діяльність. У вітчизняній економічній практиці поняття «Додатковий капітал» з'явилося відносно недавно. Відповідно до визначення, що наводиться у стандартах бухгалтерського обліку, додатковий капітал є сумою приросту майна підприємства, що виникла за результатом переоцінки (індексації), безоплатно одержаних необоротних активів і від емісійного доходу. Вітчизняними нормативними актами не встановлені жодні обмеження стосовно розмірів саме капітальних резервів.

Виокремлюють додатковий вкладений капітал та інший додатковий капітал. Суму емісійного доходу кожного підприємства (різниця між продажною і номінальною вартістю первісно розміщених акцій), що отриманий в результаті реалізації АТ власних корпоративних прав, а також характеризує додатковий вкладений капітал. Складу іншого додаткового капіталу включає:

- інший вкладений капітал підприємства;
- дооцінка необоротних активів підприємства;

- вартість безкоштовно отриманих необоротних активів підприємства [53, с. 380].

До іншого додаткового капіталу підприємства належить інший вкладений засновниками підприємств (окрім акціонерних товариств) капітал, який перевищує статутний капітал, раніше внесений такими засновниками без прийняття рішення про зміну розміру статутного капіталу. На нашу думку, до додаткового капіталу слід відносити також капітальний дохід у вигляді різниці між номінальною вартістю викуплених та анульованих корпоративних прав та ціною викупу. Природа цього доходу є такою самою, як і емісійного доходу. Окрім цього, до додаткового капіталу доцільно зараховувати суму перевищення курсу емісії конвертованих облігацій над їх номінальною вартістю.

Додатковий вкладений капітал, а також інший додатковий капітал здебільшого можна використовувати за такими основними напрямками:

- на покриття балансових збитків, при умові, що на ці цілі використані всі інші джерела;
- на збільшення статутного чи пайового капіталу;
- на покриття різниці між фактичною собівартістю вилученого капіталу, який анулюється, та його номіналом [49, с. 174].

До основних обмежень використання додаткового капіталу підприємства слід віднести заборону його спрямування на збільшення статутного капіталу чи викуп власних корпоративних прав, якщо в балансі відображені непокриті збитки та недопустимість його розподілу з метою виплати дивідендів у грошовій формі.

До числа обов'язкових резервів, які повинні створюватися на підприємстві, належить резерв сумнівних боргів, який формується з метою покриття можливих збитків підприємства в результаті непогашення боржником сумнівної чи безнадійної дебіторської заборгованості. Нарахування суми резерву відображається у складі інших операційних витрат. Оскільки в результаті формування резерву сумнівних боргів зменшується чистий прибуток підприємства, опосередковано це впливає на розмір власного капіталу.

Структура капіталу підприємства визначає обсяги і впливає на прогнози результатів не лише фінансової, а й операційної та інвестиційної діяльності.

Процес оптимізації структури капіталу підприємства здійснюється за етапами, які графічно представлені на рис.1.2.

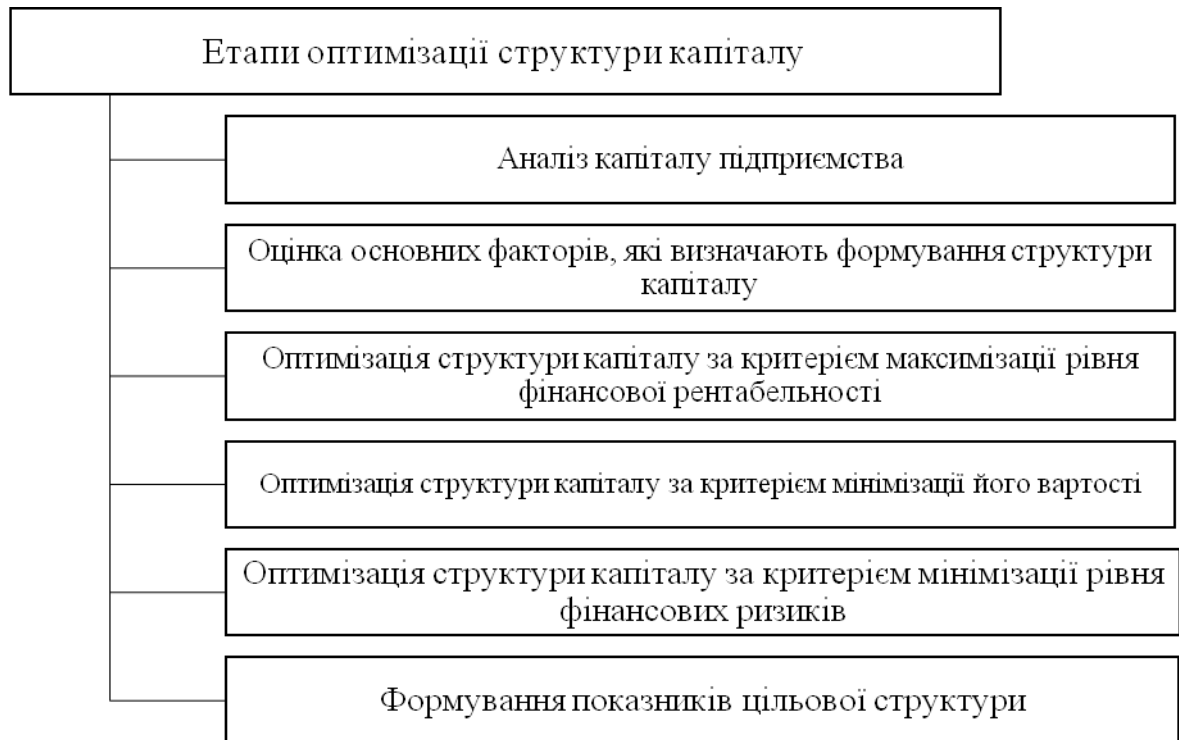

Рис. 1.2. Основні етапи процесу оптимізації структури капіталу підприємства [56, с. 45]

Найважливішим етапом проведення процесу оптимізації структури капіталу є вибір методу оптимізації.

Пріоритетність критеріїв оптимізації структури капіталу підприємство визначає самостійно, що передбачає врахування цільової структури капіталу.

Цільова структура капіталу – це співвідношення власних та позикових коштів, що дозволяє повною мірою забезпечити досягнення вибраного критерію оптимізації. Відповідна цільова структура капіталу забезпечує заданий рівень дохідності та ризику діяльності підприємства, мінімізує середньозважену його вартість чи максимізує ринкову вартість підприємства.

Найбільш значущим з наведених критеріїв, на думку багатьох вчених, є рентабельність власного капіталу, що характеризує ефективність використання капіталу, інвестованого власниками підприємства.

Фактори, що впливають на формування оптимальної структури капіталу:

- галузеві особливості операційної діяльності підприємства (фондомісткість, період операційного циклу);
- стадія життєвого циклу підприємства;
- операційний леверидж;
- прибутковість діяльності;
- рівень концентрації власного капіталу;
- кон'юнктура товарного ринку (втрата позиції на ринку, частка ринку);
- кон'юнктура фінансового ринку;
- ставлення кредиторів до підприємства;
- рівень оподаткування прибутку;
- фінансовий менталітет власників та менеджерів підприємства;
- асиметричність інформації [28, с. 302].

Отже, оптимальна структура капіталу становить таке співвідношення використання власних і позикових коштів, за умови якого забезпечується ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість.

1.2. Методичні аспекти формування капіталу підприємства

Для розрахунку оптимальної структури капіталу можна використовувати такі способи:

а) створення математичної моделі задачі оптимізації структури капіталу за визначеним критерієм (критеріями).

Такий метод потребує володіння певним математичним апаратом, застосування якого дозволяє записати цільову функцію задачі оптимізації та

дослідити її поведінку. Структура капіталу оптимізується в процесі реалізації різних методів (табл. 1.2) [42, с. 165].

Таблиця 1.2

Характеристика методів оптимізації капіталу

Метод	Характеристика
Оптимізація структури капіталу по критерію максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності	Проводиться на обчисленні показника фінансового левериджу при різних умовах залучення позикових коштів
Оптимізація структури капіталу по критерію мінімізації його вартості	Проводиться на попередній оцінці вартості власного та позикового капіталу за різних умов його залучення та проведенні багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу
Оптимізація структури капіталу по критерію мінімізації рівня фінансових ризиків	Диференційований відбір певних джерел фінансування різноманітних складових активів підприємства, у залежності від власного ставлення засновників і менеджменту до фінансових ризиків

Розглянемо перший метод – оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності.

Для проведення таких оптимізаційних розрахунків використовується механізм фінансового левериджу. При цьому в результаті розрахунків необхідно визначити, при якій структурі капіталу буде досягнуто найвищий рівень фінансової рентабельності підприємства. Розрахунки даного показника здійснюються за різної структури капіталу та за різних значеннях коефіцієнта фінансового левериджу.

Спочатку розраховується загальна сума валового прибутку без вирахування процентів за кредит шляхом множення коефіцієнта валової рентабельності активів на загальну суму капіталу.

Далі з суми отриманого значення віднімаються витрати на сплату % за кредит і після розрахунку суми чистого прибутку (ЧПр) визначається коефіцієнт рентабельності власного капіталу (коефіцієнт фінансової рентабельності):

де ВК – сума власного капіталу.

Отже, проведення багатоваріантних розрахунків з використанням механізму фінансового левериджу дозволяє визначити оптимальну структуру капіталу задля максимізації рівня фінансової рентабельності.

Процес оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості заснований на попередній оцінці вартості власного і позичкового капіталу за різних умов його залучення та здійснення багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу.

Згідно з методикою залучення додаткового капіталу, як за рахунок власних джерел підприємства, так і за рахунок позичкових, має свої межі і звичайно пов'язане зі зростанням його середньозваженої вартості [42, с. 167]. Випускаючи додаткові акції та облігації в умовах насичення ринку, необхідно виплачувати більш високі дивіденди або купонні доходи, щоб залучити інвесторів. Залучення додаткових кредитів при високому рівні фінансового важеля, а отже і фінансового ризику можливе тільки на умовах підвищеної процентної ставки за кредит з урахуванням ризику – премії для банку:

$$CBK = \sum V_i \times P_i \rightarrow \min, \quad (1.3)$$

де V_i – вартість i -го елемента капіталу (власного та позичкового);

P_i – питома вага i -го елемента капіталу в загальній сумі капіталу.

Метод оптимізації структури капіталу підприємства стосовно критерію мінімізації рівня фінансового ризику пов'язаний з процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових частин активів підприємства. У цих цілях всі активи створюваного підприємства підрозділяють на такі групи:

- необоротні активи (довгострокові) є сукупністю майнових цінностей підприємства, які багато разів приймають участь у процесі його господарської діяльності та переносять свою вартість по частинам на виготовлену продукцію (основні засоби, нематеріальні активи, довгострокова дебіторська заборгованість);

- постійна частина оборотних активів – це той мінімум, що необхідний підприємству для операційної діяльності підприємства. Вона представляє собою незмінну частину сукупного їх розміру, яка не залежить від сезонних та інших коливань обсягу операційної діяльності і не пов'язана з формуванням запасів для сезонного зберігання, дострокового завозу та цільового призначення. Тобто, постійна частина оборотних активів розглядається як мінімум оборотних активів, який не знижується, та необхідний підприємству для здійснення поточної операційної діяльності. Вона цілком фінансується за рахунок власного капіталу і довгострокових позичкових коштів;

- змінна частина оборотних активів є варіюючою частиною оборотних активів, що пов'язана із сезонним зростанням обсягів реалізації, необхідністю формування запасів завезення та цільового використання (тобто схильна до коливань у зв'язку із сезонною зміною обсягів діяльності). Фінансують її звичайно за рахунок короткострокового позичкового капіталу, а при консервативному підході – частково й за рахунок власного капіталу. У складі цієї частини оборотних активів виділяють максимальну потребу в них [8, с. 40].

Слід зазначити, що негативним моментом наведених вище методів є те, що всі методи враховують обмежену кількість чинників і протилежні за своєю спрямованістю. Так, позитивним моментом є дія фінансового левериджу має наслідком зростання прибутку, який додатково утворюється на власний капітал, проте одночасно призводить до погіршення фінансового стану, а саме порушення умов платоспроможності. До підвищення фінансових ризиків призводить також і

мінімізація середньозваженої вартості капіталу, що, як і попередній метод, передбачає зростання питомої ваги позикових коштів, вартість яких завжди нижча вартості власного капіталу. На протипагу цим двом методам мінімізація рівня фінансових ризиків має на меті підвищення фінансової стійкості підприємства і незалежності від зовнішніх джерел фінансування, проте не може створювати передумови для подальшого його розвитку.

б) метод ітерацій полягає у пошуку такого фіксованого значення суми складової частки капіталу, яке б приводило до оптимального значення критерію [28, с. 302]. Формула розрахунку значення критерію оптимальності повинна представляти собою функцію залежності значення критерію від вибраної складової частини капіталу. Значення решти змінних при цьому мають бути незмінними.

Граничні межі максимально рентабельної та мінімально ризикованої структури капіталу дозволяють визначити поле відбору конкретних його значень. В процесі цього відбору враховуються раніше розглянуті чинники, що характеризують індивідуальні особливості діяльності даного підприємства.

Таким чином, оптимальне значення структури капіталу – таке співвідношення власного коштів та позикового капіталу, що б могло забезпечити досягнення оптимальних значень цільових показників діяльності підприємства у відповідності з обраними критеріями фінансового менеджменту.

1.3. Характеристика основних критеріїв оптимізації структури капіталу

Оптимізація структури капіталу являє собою один з найбільш важливих та складних завдань, які вирішуються під час процесу фінансового управління підприємством.

Оптимальна структура капіталу є співвідношенням використання власних і запозичених коштів, за якого забезпечується ефективна пропорція між коефіцієнтом його фінансової рентабельності та коефіцієнтом фінансової стійкості кожного підприємства, а саме максимізується його ринкова вартість.

Основна мета такого аналізу - це виявлення зміни динаміки обсягу та складу капіталу в передплановому періоді, і визначення як вони впливають на фінансову стійкість та ефективність використання капіталу підприємства.

На першій стадії такого аналізу: розглядається динаміка сукупного обсягу та основних складових частин капіталу порівняно із динамікою обсягу виробництва та реалізації продукції; визначається співвідношення власного та позичкового капіталів, його тенденції; у складі позичкового капіталу вивчається співвідношення довго- і короткострокових фінансових зобов'язань, також визначається розмір термінових зобов'язань і винесення причин протермінування.

На наступній стадії аналізу: проводять розгляд системи коефіцієнтів фінансової стійкості, що визначається структурою його капіталу. У процесі проведення цього аналізу розраховуються і визначаються в динаміці наступні коефіцієнти: коефіцієнт автономії; коефіцієнт фінансового левериджу так званий коефіцієнт фінансування; коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності; коефіцієнт співвідношення довго- та короткострокової заборгованості.

Аналіз фінансової стійкості підприємства дає можливість оцінити стабільність його фінансового розвитку а також рівень фінансових ризиків, що генерують загрозу банкрутства [15, с. 131].

На третій стадії аналізу: оцінюється ефективність використання вже окремих елементів капіталу в цілому. Під час процесу проведення даного аналізу

розраховуються в динаміці наступні показники: період обороту капіталу; коефіцієнт рентабельності власного капіталу підприємства; капіталовіддача; капіталоемність реалізації продукції підприємства.

Оцінка головних факторів, що визначають формування структури капіталу на практиці показує, що не існує єдиного методу ефективного співвідношення власного і позичкового капіталів не лише для різних підприємств, а й для конкретного підприємства на різних стадіях його розвитку та при різній кон'юнктурі товарного і фінансового ринків країни. Саме через це, існує ряд об'єктивних і суб'єктивних факторів, урахування яких дозволяє цілеспрямовано формувати структуру капіталу, забезпечуючи для нього умови, які б були найбільш ефективними для його використання на кожному конкретному підприємстві.

Основними із наведених факторів є:

- галузеві особливості операційної діяльності підприємства. Характер таких особливостей визначає структуру активів та ліквідність підприємства. Підприємства з високим рівнем фондомісткості виробництва продукції та високої частини необоротних активів, переважно, мають більш низький кредитний рейтинг та змушені орієнтуватися у своїй діяльності на використання власного капіталу. Окрім цього, характер галузевих особливостей визначає різну тривалість операційного циклу, позичковий капітал може бути використаний підприємством в більшій мірі;

- стадія життєвого циклу підприємства. На цій стадії підприємства, що знаходяться на ранніх стадіях життєвого циклу та мають конкурентоздатну продукцію, залучають для свого розвитку більшу частку позичкового капіталу. Але, для цих підприємств вартість такого капіталу може бути вищою від середньої ринкової вартості, саме тому рівень фінансових ризиків у них буде більш високий, що враховують їх кредитори. У цей же час підприємства, що знаходяться на стадії зрілості, більшою мірою мають використовувати власний капітал;

- структура товарного ринку. Чим більш стабільною є кон'юнктура цього ринку, а разом з цим, стабільний попит на продукцію підприємства, тим вищим та безпечнішим є використання позичкового капіталу. Та навпаки – в умовах несприятливої кон'юнктури та скорочення обсягу реалізації продукції використання позичкового капіталу прискорено агрегує зниження рівня прибутку та ризик втрати платоспроможності підприємства; за даного стану речей потрібно оперативно зменшувати коефіцієнт фінансового левериджу. Цього можна досягти за рахунок скорочення обсягу використання позиченого капіталу підприємства;

- кон'юнктура фінансового ринку. Залежно від стану кон'юнктури, на фінансовому ринку, знижується вартість позиченого капіталу. При суттєвому зростанні його вартості диференціал фінансового левериджу може досягти негативного значення (при цьому використання позиченого капіталу може призвести до стрімкого зниження рівня його фінансової рентабельності, а в деяких випадках навіть до збиткової операційної діяльності підприємства). В такому разі, при різкому зниженні цієї вартості знижується і ефективність використання довгострокового позичкового капіталу підприємства. Також кон'юнктура фінансового ринку дає вплив на вартість залученого власного капіталу із зовнішніх джерел – при збільшенні рівня позичкового відсотка збільшуються й вимоги інвесторів відповідно норми прибутку на вкладений капітал;

- рівень рентабельності операційної діяльності кожного підприємства. При високому значенні даного показника кредитний рейтинг збільшується і підприємство розширює потенціал можливого використання позиченого капіталу. Однак, у практичних умовах цей потенціал часом залишається незатребуваним у зв'язку з тим, що при високому рівні рентабельності підприємство отримує можливість задовольняти додаткову потребу в капіталізацію рахунок більш високого рівня капіталізації отриманого прибутку. У цьому випадку власники надають перевагу інвестуванню отриманого

прибутку у власне підприємство, яке забезпечує високий рівень віддачі капіталу, що знижує питому вагу використання позичених коштів;

- коефіцієнт операційного левериджу. Ріст прибутку підприємства забезпечується спільним проявом ефекту операційного та фінансового левериджу. Тому підприємства із зростаючим обсягом реалізації продукції, які мають низький коефіцієнт операційного левериджу, можуть набагато збільшувати коефіцієнт фінансового левериджу, тобто використовувати велику частину позичених коштів у загальній сумі капіталу;

- ставлення кредиторів до підприємства. Як правило, кредитори при оцінці кредитного рейтингу підприємства керуються своїми критеріями, які іноді не співпадають із критеріями оцінки власної кредитоспроможності підприємства;

- рівень оподаткування прибутку. В умовах низьких ставок податку на прибуток або використання підприємством податкових пільг з прибутку, різниця у вартості власного та залученого із зовнішніх джерел капіталу знижується. Це пов'язано з тим, що ефект податкового коректора при використанні позичених коштів зменшується. У цих умовах більш прийнятним є формування капіталу із зовнішніх джерел за рахунок емісії акцій (залучення додаткового пайового капіталу) у цей же час. При високій ставці оподаткування прибутку суттєво підвищується ефективність залучення позиченого капіталу;

- фінансовий менталітет власників і менеджерів підприємства. Неприйняття високих рівнів ризиків формує консервативний підхід власників і менеджерів до фінансування розвитку підприємства, при якому його основу складає власний капітал. І навпаки, прагнення отримати високий прибуток на власний капітал, незважаючи на високий рівень ризиків, формує агресивний підхід до фінансування розвитку підприємства, при якому позичений капітал використовується у максимально можливому розмірі;

- рівень концентрації власного капіталу. Для того, щоб зберегти фінансовий контроль за управлінням підприємством (контрольний пакет акцій або контрольний обсяг пайового внеску), власникам підприємства не хочеться

залучати додатковий власний капітал із зовнішніх джерел, навіть не дивлячись на сприятливі для цього передумови [19, с. 2].

З урахуванням цих факторів управління структурою капіталу на підприємстві зводиться до двох основних напрямів:

1) встановлення оптимальних рівнів для певного підприємства використання власного та залученого капіталів;

2) забезпечення залучення на підприємство необхідних видів та обсягів капіталу для досягнення розрахункових показників його структури [27, с. 44].

Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності. Для проведення таких оптимізаційних розрахунків використовується механізм фінансового левериджу.

Оптимізація капіталу відповідно критерію мінімізації його вартості. Процес такої оптимізації ґрунтується на попередній оцінці вартості власного та залученого капіталу при різних умовах його залучення і здійснення багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу.

Оптимізація структури капіталу відповідно критерію мінімізації рівня фінансових ризиків. Даний метод оптимізації підприємства пов'язаний з процесом диференційного вибору фінансування різних складових частин активів підприємства. З такою метою усі активи конкретного підприємства поділяють на 3 групи:

- необоротні активи підприємства;
- постійна частина оборотних активів;
- змінна частина оборотних активів [27, с. 69].

Існують три підходи для фінансування різних груп активів підприємства, а саме:

- консервативний підхід;
- компромісний підхід;
- агресивний підхід [63, с. 75].

Залежно від ставлення підприємства до фінансових ризиків, власники чи менеджери підприємства вибирають один із варіантів фінансування активів, які були наведені вище.

Формування показника цільової структури капіталу. Оптимальні межі максимально рентабельної і мінімально ризикованої структури капіталу дозволяють підприємству визначити поле вибору конкретних його значень на конкретний період. Під час процесу його вибору, також враховуються раніше розглянуті фактори, що характеризують індивідуальні особливості діяльності окремого підприємства.

1.4. Показники оцінки ефективності капіталу підприємства

Головне завдання фінансових керівників полягає в тому, щоб сформувати структуру джерел таку, яка б змогла забезпечити мінімальний процент за залученим капіталом. Не беручи до уваги той факт, що розрахункова середньозважена вартість капіталу підприємства змінюється у вузькому діапазоні, вона залишається одним із основних факторів цінності бізнесу, виконуючи при цьому роль бар'єрної ставки дохідності капіталу підприємства. При досягненні мінімального рівня такої бар'єрної ставки збільшується можливість підприємства у плані здійснення ефективних інвестицій і робить інвестиційну політику підприємства більш гнучкою.

Ключовою метою діяльності будь якого підприємства на ринку є примноження капіталу та отримання прибутку за допомогою здійснення виробничої й іншої господарської діяльності. Всі методики, що є пов'язані, наприклад, з розширенням асортименту товарів підприємства, покращенням організаційної структури, виходом на нові ринки, підвищенням ефективності діяльності підприємства, все це сприяє задоволенню потреб споживачів та отримання компанією доходів від реалізації продукції (товарів), робіт, послуг.

Згідно значення ефективності, «ефект» є результатом реалізації заходів, що спрямовані на підвищення ефективності виробництва через економію та раціонального використання всіх виробничих ресурсів [51, с. 190].

Економічна ефективність є терміном, що використовується для оцінки результатів господарської діяльності підприємства в порівнянні із зусиллями, пов'язаними з відповідною діяльністю. Економічна ефективність є ключовим якісним фактором для економічного зростання організації, тому, що саме він забезпечує абсолютне зростання її результатів при тій же величині зусиль.

На основі висвітлених окремих частин та елементів й використовуючи підходи системності та методикку аналізу ефективності використання капіталу на підприємстві пропонується здійснювати за такими напрямками (рис. 1.2) [51. с. 87].

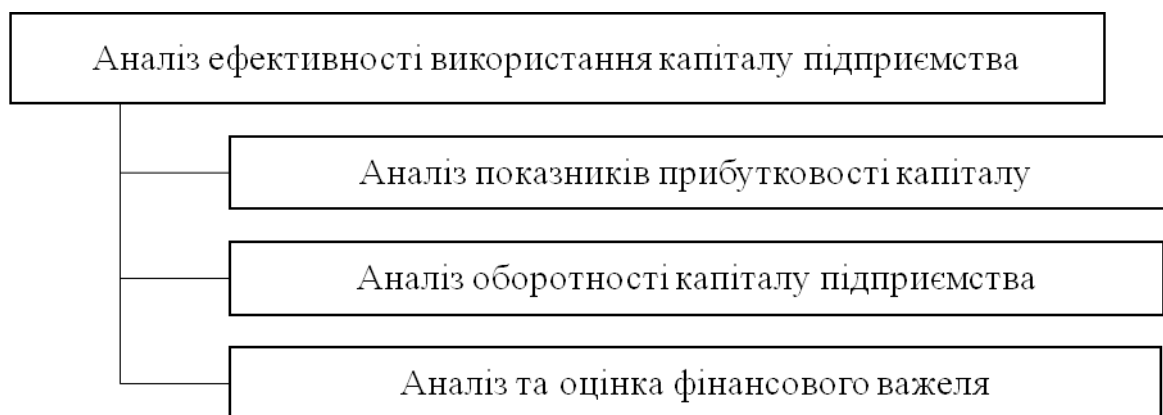

Рис. 1.2. Узагальнена схема здійснення аналізу ефективності використання капіталу підприємств

Даний алгоритм аналізу ефективності використання капіталу підприємств сприятиме можливості отримання необхідної аналітичної інформації, виявленню взаємозв'язків між факторними та результативними показниками, що буде слугувати основою для побудови економіко-математичної моделі зростання ефективності використання капіталу підприємств [51, с. 206].

Визначальними факторами ефективності діяльності окремого підприємства є капіталозабезпеченість і якість управління стосовно використання цього капіталу. Капітал як вартість, яка спроможна створювати додану вартість, за

різних умов внутрішнього середовища здатний приносити різний економічний ефект. Визначальними показниками такого ефекту є загальний розмір капіталу та отриманого чистого прибутку, рівень рентабельності, обсяг валового доходу тощо.

Показники ефективності використання капіталу визначаються через показники прибутку і рентабельності. Прибуток підприємства є результатом великої кількості фінансових рішень. У розрахунку показників прибутку можуть використовуватися різні модифікації показника прибутку [60, с. 65]. Це дає можливість виявити не тільки ефективність капіталу, а й оцінити інші його особливості. Наприклад, якщо рентабельність розрахувати за валовим прибутком, можна дізнатися, якою мірою підприємству вдасться використати ціновий чинник як спосіб підвищення ефективності.

При розрахунку показників ефективності використання капіталу доцільно використати такі види фінансових результатів: валовий прибуток (збиток), прибуток (збиток) від звичайної діяльності, прибуток (збиток) за наслідками господарської (звичайної та надзвичайної) діяльності, чистий прибуток (збиток).

Для аналізу капіталу підприємства можуть застосовуватися фінансові коефіцієнти, які належать до таких груп коефіцієнтів:

- фінансової стійкості:
- коефіцієнта фінансової незалежності;
- коефіцієнта фінансування;
- коефіцієнта концентрації позикового капіталу;
- коефіцієнта фінансового левериджу.
- рентабельності;
- коефіцієнта рентабельності власного капіталу
- ділової активності (оборотності):
- коефіцієнта оборотності власного капіталу [56, с. 44].

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) розраховується як відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу підприємства і

показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність.

$$K_{авт} = \frac{Вк}{П}, \quad (1.4)$$

де, ВК – власний капітал,

П – сума пасивів.

Частина власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів повинна бути не меншою 50%, тобто коефіцієнт незалежності $\geq 0,5$.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу – розраховується як відношення позикового капіталу підприємства до підсумку балансу підприємства і показує питому позикового капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність.

$$K_{кпк} = \frac{Пк}{А}, \quad (1.5)$$

де, Пк – сума позикового капіталу,

А – сума активів.

Коефіцієнт фінансування розраховується як співвідношення залучених та власних засобів і характеризує залежність підприємства від залучених засобів. Коефіцієнт фінансування повинен бути меншим 1, 0:

$$K_{фін} = \frac{Зк}{Вк}, \quad (1.6)$$

де, ВК – власний капітал,

Зк – залучений капітал.

Коефіцієнт фінансового левериджу розраховується як співвідношення довгострокового позикового капіталу і власного капіталу:

$$\text{Клев} = \frac{\text{Зкд}}{\text{Вк}}, \quad (1.7)$$

де, ВК – власний капітал,

Зкд – довгострокові залучені кошти.

Показник фінансового левериджу характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань.

Коефіцієнт відношення основних засобів до власних коштів характеризує наскільки основні засоби забезпечені власними джерелами фінансування.

Коефіцієнт структури позикового капіталу – розраховується як відношення короткострокових зобов'язань до всього позикового капіталу. Характеризує частку короткострокових зобов'язань у структурі позикового капіталу.

$$\text{Клев} = \frac{\text{Кз}}{\text{ПК}}, \quad (1.8)$$

де, ПК – позиковий капітал;

Кз – короткострокові зобов'язання.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини власного капіталу підприємства і показує ефективність використання власного капіталу підприємства.

$$\text{Коб. ВК} = \frac{\text{Чд}}{\text{ВКсер}}, \quad (1.9)$$

де, Чд – виручка (чистий дохід),

ВКсер – середньорічна величина власного капіталу.

Показники, що характеризують ефективність використання капіталу, поділимо на три групи:

- показники прибутковості (рентабельності) витрат;

- показники прибутковості (рентабельності) капіталу;
- показники окупності витрат і капіталу.

Доцільно використовувати модель Дюпона в поєднанні з методом оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності. Така система інтегрального аналізу ефективності використання капіталу підприємства, розроблена фірмою «Дюпон» в США, та передбачає розкладання показника «коефіцієнт рентабельності власного капіталу» на ряд фінансових коефіцієнтів його формування, взаємопов'язаний у єдиній системі.

Отже, відповідно до цієї моделі рентабельність власного капіталу залежить від трьох чинників (рис. 1.3) [43]:

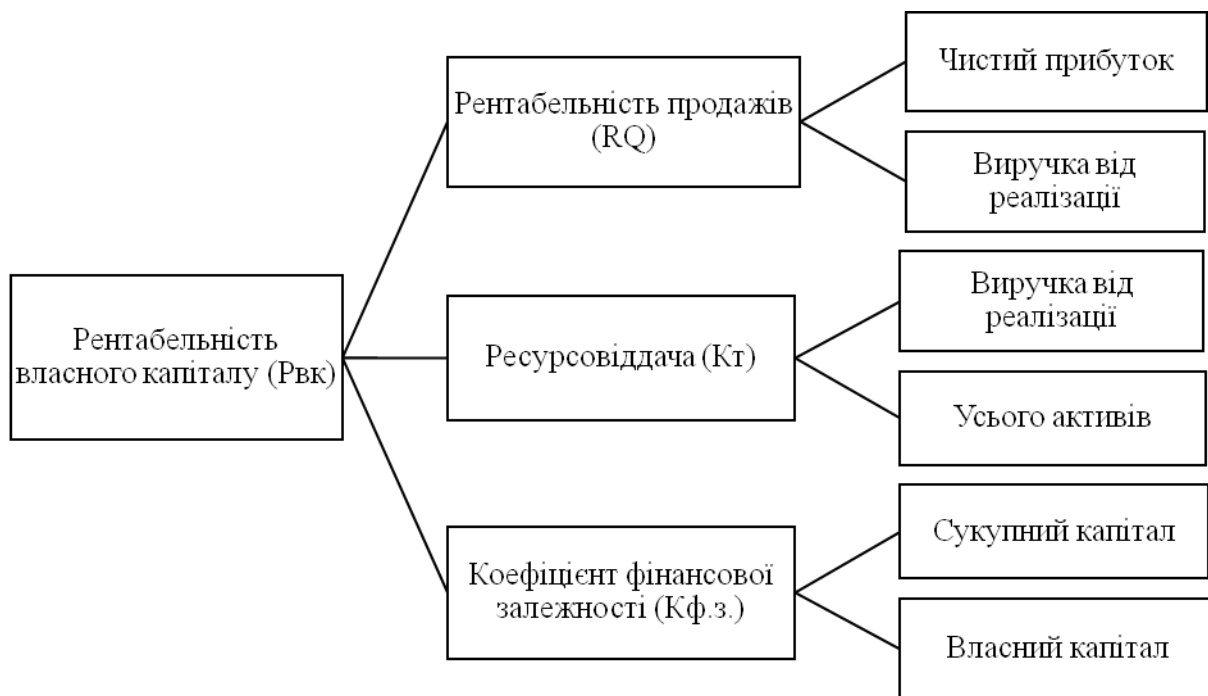

Рис. 1.3. Модифікована схема аналізу рентабельності власного капіталу

Рентабельність власного капіталу:

$$Рвк = \frac{Чп}{ВКсео}, \quad (1.10)$$

де, ВКсер – середньорічна вартість власного капіталу;

ЧП – чистий прибуток.

Одним з головних напрямів поліпшення використання капіталу підприємства є забезпечення ним максимального обсягу залучення власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел, а саме, чистого прибутку та амортизаційних відрахувань.

Основний методичний підхід для вирішення завдання оптимізації структури капіталу – це управління величиною ефекту фінансового левериджу. Фінансовий леверидж характеризує, перш за все, використання підприємством позикових коштів, що впливає на зміну коефіцієнта рентабельності власного капіталу. Він розраховується за даною формулою:

$$\text{ЕФЛ} = (\text{Рск} - \text{Цпк}) \times (1 - \text{Коп}) \times \text{ПК} / \text{ВК}, \quad (1.11)$$

де, ЕФЛ – ефект фінансового левериджу;

Рск – рентабельність сукупного капіталу, %;

Цпк – середньозважена ціна позикового капіталу, %;

Коп – коефіцієнт оподаткування;

ПК – середній розмір позикового капіталу, тис. грн.;

ВК – середній розмір власного капіталу, тис. грн.

Отже, у процесі оптимізації структури капіталу доцільним є використання виробничо-фінансового левериджу, який синтезує такі показники, як розмір виручки, виробничі і фінансові видатки, а також чистий прибуток. Підприємства із зростаючим обсягом реалізації продукції, які мають внаслідок галузевих особливостей її виробництва низький коефіцієнт операційного левериджу, можуть у набагато більшій мірі (за інших рівних умов) збільшувати коефіцієнт фінансового левериджу, тобто використати велику частку позикових коштів у загальній сумі капіталу.

Таким чином, поєднання якісних та кількісних оцінок в єдину систему структури капіталу дасть остаточну відповідь на таке важливе питання, як адекватність політики фінансування напрямкам зростання вартості підприємства. Практичне значення наведених вище положень полягає в тому, що на основі одночасного урахування виробничих і фінансових ризиків підприємства, а також індивідуальних особливостей його діяльності існує можливість цілеспрямованого управління структурою капіталу підприємства задля забезпечення його фінансової безпеки.

В залежності від того, з чийх позицій оцінюється діяльність підприємства, існують різні підходи до розрахунку показників рентабельності капіталу.

Рентабельність капіталу (активів) визначається за формулою:

$$RA = \frac{PQ}{A}, \quad (1.12)$$

де PQ – прибуток від реалізації продукції;

A – активи (валюта балансу).

Рентабельність власного капіталу залежить від змін рентабельності продукції (операційна діяльність підприємства), ресурсовіддачі (інвестиційна діяльність) та співвідношення власного та позикового капіталу (фінансова діяльність).

Рентабельність власного капіталу можна розширити. До важливих показників фінансового стану підприємства відносяться:

1. Ліквідність.
2. Оборотність поточних активів.
3. Співвідношення термінових обов'язків та капіталу підприємства [43].

Розширена формула для визначення впливу факторів на рентабельність власного капіталу має вид:

$$P_{VK} = \frac{Чп}{BK} = P_{чрп} \times K_{об. А} \times K_{зал.} = \frac{Чп}{В} \times \frac{В}{А} \times \frac{А}{BK}, \quad (1.13)$$

де $R_{чрп}$ – чиста рентабельність продажів;

$Коб.а$ – коефіцієнт оборотності активів;

$Кф.зал.$ – коефіцієнт фінансової залежності.

П'ятифакторна модель включає наступні показники:

- 1) рентабельність реалізації;
- 2) коефіцієнт фінансової залежності;
- 3) частка термінових обов'язків в валюті балансу;
- 4) коефіцієнт загального покриття (поточної платоспроможності);
- 5) оборотність поточних активів [36, с. 55].

Найважливішим фінансовим показником віддачі, який показує, наскільки ефективно був використаний вкладений капітал у діяльність компанії є рентабельність власного капіталу. Один із засобів системної передачі інформації за допомогою відносних показників це використання «моделі DuPont» – The DuPont System of Analysis [17, с. 91]. Із часом така модель стала перероблена в модифіковану факторну модель підприємства, що представлена у вигляді деревовидної структури зверху якої є показник рентабельності власного капіталу конкретного підприємства (ROE), а в основі знаходяться показники, що характеризують фактори виробничої і фінансової діяльності підприємства. З такої моделі зрозуміло, що рентабельність власного капіталу залежить від трьох факторів: рентабельності продажу, оборотності активів і структури авансованого капіталу. Здійснимо факторний аналіз рентабельності власного капіталу компанії із використанням моделі DuPont (1.14):

$$ROE = ROS \times TAR \times LR \quad (1.14)$$

де ROE – рентабельність власного капіталу;

ROS – рентабельність продажів;

TAT – оборотність активів;

LR – коефіцієнт фінансового важеля.

Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу (ROA) є основним показником, що характеризує ефективність засобів, вкладених у діяльність підприємства, в основі якого два факторні показники – рентабельність продажів і коефіцієнт оборотності активів. В основу даної моделі була закладена жорстко детермінована факторна модель (1.15):

$$ROA = P_{\text{прод}} \times K_{\text{об}} \times K_{\text{пл}} \times Ч_{\text{кз}} \times K_{\text{авт}} \times K_{\text{фз}}, \quad (1.15)$$

де $P_{\text{прод}}$ – рентабельність продажів;

$K_{\text{об}}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів;

$K_{\text{пл}}$ – коефіцієнт поточної ліквідності;

$Ч_{\text{кз}}$ – частка короткострокових зобов'язань в активах;

$K_{\text{авт}}$ – коефіцієнт автономії;

$K_{\text{фз}}$ – коефіцієнт фінансової залежності.

Отже, управління капіталом – важливий та безперервний процес, який потребує постійної уваги зі сторони керівництва підприємства. Для оцінки ефективності управління капіталом підприємства необхідно завжди глобально оцінювати стан підприємства, фінансові показники є ваговою частиною аналізу.

Таким чином, спроможність підприємства досягнути успіху на ринку в умовах жорсткої конкуренції, перш за все, залежить від ефективності управління його капіталом. Своєчасна та правильна оцінка ефективності використання капіталу дозволяє виявити не тільки стан, але й причини, що перешкоджають успішному розвитку підприємства.

Використання багатофакторної моделі аналізу складових власного капіталу забезпечить комплексний підхід до аналізу фінансової стійкості підприємства, дасть змогу визначити вплив окремих складових власного капіталу на загальний фінансовий стан, сприятиме вдосконаленню системи управління.

Висновки до розділу 1

Ефективне використання власного капіталу є необхідною умовою функціонування підприємства та виживання в конкурентній боротьбі. Розглянувши думки вчених з приводу трактування цієї дефініції, з одного боку, виявлено її неоднозначність, складність і багатогранність. З іншого боку, всі вищенаведені визначення доповнюють одне одного і надають можливість найбільш повно і зрозуміло трактувати дефініцію «капітал».

Досліджуючи дане поняття можна сказати, що воно є багатоаспектним, зокрема: виступає як об'єкт економічного управління; є накопиченою цінністю; є виробничим ресурсом, тобто фактором виробництва; виступає інвестиційним ресурсом; є об'єктом власності та розпорядження; є носієм фактору ліквідності; є носієм фактору ризику; виступає як об'єкт надання тимчасових переваг; є об'єктом купівлі-продажу; виступає джерелом доходу підприємства; є головним показником ринкової вартості підприємства; є важливим показником рівня ефективності господарської діяльності підприємства.

Виявлено, що всі компоненти власного капіталу мають відповідне функціональне призначення, реалізація чого дозволяє досягнути досить високу ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства. Обґрунтовано, що наявність або відсутність того чи іншого елемента власного капіталу у його структурі залежить, в першу чергу, від організаційно-правової форми підприємства, а для приватних за формою власності підприємств ще й від належності до тієї чи іншої групи. На основі вивчення складових власного капіталу запропонована удосконалена класифікація власного капіталу, яка дозволяє підвищити ефективність реалізації його функцій в цілях ефективного управління процесами формування й змін власного капіталу та управління підприємством в цілому.

Обґрунтовано, що процес формування оптимальної структури капіталу супроводжується рядом проблем, що впливає на управлінський аспект фінансових рішень на підприємстві. Визначені проблеми можуть бути вирішені лише за

умови вдосконалення чинного законодавства та підвищення ефективності використання власного капіталу. Виявлено, що аналіз ефективності використання власного капіталу на підприємстві здійснюється за допомогою низки методик та розрахунку основних показників, що демонструють ефективність його використання. Встановлено, що одним з найефективніших методів аналізу управління власним капіталом є інтегральний. Доведено, що методами підвищення ефективності використання власного капіталу на підприємства служать ті методи, що підвищують показники рентабельності, майна, капіталу та фінансової незалежності на підприємстві.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ «БЕЛЛА-ТРЕЙД»

2.1. Загально-економічна характеристика ТОВ «Белла-Трейд»

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) є господарським товариством, яке має статутний фонд, що розділений на частки, розмір кожної визначається установчими документами [25, с. 318]. Учасники товариства несуть відповідальність в межах вкладів кожного з них. У випадках, що передбачені установчими документами, учасники, що не повністю внесли вклади, відповідають за зобов'язаннями товариства також у межах невнесеної частини вкладу. У товаристві з обмеженою відповідальністю створено статутний фонд. Його розмір не повинен бути менше суми, еквівалентної 100 мінімальним заробітним платам [47, с. 294].

До моменту реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю кожен з учасників зобов'язаний внести до статутного фонду не менше 50 відсотків вказаного в установчих документах вкладу. Внесення до статутного фонду грошей підтверджується документами, виданими банківською установою.

У 1952 р. створили державне підприємство «ТЗМО». У місті Торунь, на замовлення Міністерства Оборони та Центрального Управління з постачання гірської промисловості, почалось виробництво ватної продукції.

В цьому ж році було створене підприємство Торунські заклади, що вже в другій половині шістдесятих років почало завойовувати закордонні ринки. В цей час товари ТЗМО почали потрапляти в європейські та азійські країни [32].

Вже у 1991 р. підприємство отримало статус акціонерного товариства. Це стало важким періодом в історії компанії, проте саме після цього представники медичного та наукового середовища компанії створили акціонерне товариство АТ «ТЗМО», яке викупило майно підприємства у держави.

У 1995 р. за підтримки Bella Hungaria Kft було створено в Угорщині першу іноземну компанію із Групи ТЗМО. А вже в 1997 р. вироби підприємства отримали сертифікат СЕ. Маркування СЕ – це спеціальний знак, що наноситься на виріб, саме він засвідчує, що виріб відповідає всім основним вимогам директив та гармонізованим стандартам ЄС, а також те, що продукт пройшов всі процедури оцінки відповідності директивам. Саме маркування СЕ вказує на те, що виріб є нешкідливим (небезпечним) для здоров'я споживачів, які його обрали, а головне нешкідливий для навколишнього середовища.

ТЗМО УА стала першою компанією у медичній галузі Польщі, яка отримала право на маркування виробів європейським знаком безпеки СЕ [32].

Починаючи з 2003 року, активно відкриваються виробничі підприємства вже і на східному ринку. Починається виробництво гігієнічних виробів на підприємствах, які були відкриті у Росії і Україні.

З 2008 року підприємство почало застосовувати нові виробничі потужності. Створюються три виробничі підприємства в особливій економічній зоні в місті Ковалево Поморське.

В 2012 році відбулось завоювання Америки. Підприємство вводить вироби для просування продукції Seni на американський ринок – це була головна інвестиція і виклик для Групи ТЗМО. Товариство ТЗМО УА Inc., розташоване у штаті Джорджія, послідовно розвиває підприємницьку діяльність [32].

У 2013 році вже 55 компаній у 15 країнах, 7700 працівників у компанії. Підприємство продовжує інвестування у 9 країнах: Росії, Білорусії, Україні, Німеччині, Литві, Угорщині, США, Чехії та Польщі. Фінансова

2016 рік – CitoNet Warszawa. Це вже восьмий підрозділ Центрів Послуг в Польщі, що надають сучасні послуги по аутсорсінгу водного прання та підготовки нестандартних стерильних наборів, комплектів медичних виробів, що призначені для проведення конкретних медичних процедур. На сьогодні Група ТЗМО має такі Центри Послуг Citonet в найбільших містах Польщі.

У 2017 році – створено нове представництво Бенілюкс поблизу Амстердаму. Як основна фірма, вона володіє комерційними компаніями і логістичними центрами на різних ринках.

TZMO SA – новий головний офіс в Торуні, що складається з двох частин, названих співробітниками «чорною» і «білою». Він має п'ять поверхів, у найвищій точці його висота перевищує 24 метри. По сусідству також будується Центр Технологій та Іновацій (СТІ). У ньому працюють інженери різної спеціалізації, конструюють машини та технологічні рішення для TZMO, завдяки чому компанія отримує перевагу над конкурентами.

Один з лідерів на українському ринку товарів в категорії non-food. Бізнес представлений вісьмома зростаючими брендами в трьох напрямках: товари для будинку, предмети особистої гігієни та продукція для професійного використання. Місія – ТОВ «Белла-Трейд» робити життя людей комфортнішим. Щодня компанія допомагає мільйонам сімей зробити будинок чистіше і затишніше з товарами для прибирання. ТОВ «Белла-Трейд» створює ефективні рішення для якісного прибирання громадських об'єктів з продукцією торгової марки PRO service. Виробництво повинні були закрити після здійснення замовлення, протягом приблизно 6 місяців, проте завдяки високій якості роботи з'являються чергові завдання.

Головна цінність компанії і основне джерело її зростання – це колектив професіоналів, об'єднаних спільною метою. Завдання ТОВ «Белла-Трейд» зробити так, щоб якомога більше людей отримали можливість зробити свій будинок і життя затишнішим і комфортнішим за допомогою їх продукції. І у них це добре виходить, оскільки керівництво не шукає виправдань і компромісів.

ТОВ «Белла-Трейд» працює на основі принципу взаємовигідного співробітництва і уважно ставиться до потреб кожного партнера, розуміє, що домогтися сталого спільного зростання можна, ведучи тільки відкриту гру з прозорими умовами і ясними цілями.

Такий підхід дозволив ТОВ «Белла-Трейд» налагодити взаємовигідне співробітництво з більш ніж 150 дистриб'юторами по всій Польщі.

Продукти ТОВ «Белла-Трейд» затребувані покупцями, що забезпечує незмінно високий продаж партнерам. У найближчій перспективі «Імпекс» продовжить збільшувати свою присутність на російському ринку. Компанія планує розширювати географію як за рахунок роботи з поточними клієнтами, так і за рахунок нових каналів збуту: фармацевтичного і косметичного.

Головною метою підприємства ТОВ «Белла-Трейд» є забезпечення у довгостроковому періоді високого рівня конкурентоспроможності продукції підприємства на світовому ринку за її доступності на українському та польському ринках для вирішення пріоритетних завдань.

Використання наявного потенціалу підприємства та галузі, залучення державної підтримки для досягнення максимального економічного ефекту від маркетингу на світовому ринку та спрямування залучених коштів на всебічну модернізацію, технологічне оновлення і інноваційний розвиток.

Стратегічні напрями діяльності підприємства, спрямованої на досягнення головної мети:

- формування української кооперації, здатної створити конкурентоспроможні на ринку та доступні для держави зразки РКТ;
- створення конкурентоспроможних та очікуваних на зовнішньому та внутрішньому ринках розробок;
- ефективний маркетинг та зовнішньоекономічна діяльність;
- ефективна поточна фінансово-економічна діяльність;
- оптимізація керування бізнес-процесами підприємства;
- ефективна кадрова політика.

Рис. 2.1. Структурно-організаційна схема ТОВ «Белла-Трейд»

Аналіз основних показників діяльності ТОВ «Белла-Трейд» наведено в табл.2.1.

Таблиця 2.1

Основні техніко - економічні показники ТОВ «Белла-Трейд» за 2016 - 2019 роки

№ п/п	Показники	Одиниці виміру	Роки				Темп росту, %		
			2016	2017	2018	2019	2017-2016	2018-2017	2019-2018
1	Доходи від реалізації продукції (без ПДВ)	тис. грн.	695160	762942	772230	913362	109,8	101,2	118,3
2	Облікова кількість штатних працівників	чол.	83,0	254,0	241,0	241,0	1,2	-1,2	5,5
3	Продуктивність праці на одного працівника	тис. грн. /чол.	8375,4	3003,7	3204,3	3789,9	35,9	106,7	118,3
4	Фонд оплати праці штатних працівників, разом	тис. грн.	7104,2	8176,4	11107	16043	15,1	35,8	44,4
5	Середньомісячна ЗП одного працівника	грн.	1202,0	1795,0	2281,3	2296,3	48,1	27,1	0,7
6	Вартість основних виробничих фондів	тис. грн.	89111	12191	9586,0	10674	13,7	78,6	111,3
7	Витрати на виробництво продукції компанії	тис. грн.	521895	516320	591557	708482	98,9	114,6	119,8
8	Витрати на 1 грн. продукції	грн./грн.	1,3	1,5	1,3	1,3	110,9	88,3	98,8
9	Інші операційні доходи	тис. грн.	28043	5156,0	6373,0	6696,0	18,4	123,6	105,1
10	Адміністративні витрати	тис. грн.	19896	18215	20908	216017	91,6	114,8	1033,2
11	Витрати на збут	тис. грн.	127672	121816	135185	147530	95,4	111,0	109,1
12	Інші операційні витрати	тис. грн.	94114	12044	7529,0	13397	12,8	62,5	177,9
13	Прибуток, збиток від операційної діяльності	тис. грн.	27408	31921	23423	29032	116,5	73,4	123,9
14	Інші доходи підприємства	тис. грн..	100,0	215,0	233,0	501,0	215,0	108,4	215,0
15	Фінансові витрати	тис. грн..	90,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16	Чистий прибуток	тис. грн.	22031	26925	20272	24911	420,1	-1,7	-12,2
17	Фондовіддача основних виробничих фондів підприємства	грн./грн.	1,4	1,9	1,8	2,4	32,8	-6,3	31,4
18	Рентабельність виробництва підприємства	%	0,9	3,4	2,9	1,8	296,8	-14,5	-39,6

Провівши аналіз фінансової діяльності та активів підприємства, можна сказати, що у 2016 році обсяг активів ТОВ «Белла-Трейд» змінився і станом на 01.01.2017 рік склав 258 458 тис. грн, що на 23 060 тис. грн менше, ніж в 2016 рік. Загалом сума активів за 4 роки зросла на 12 150 тис. грн, і в 2019 році становила 293 668 тис. грн.

Як видно з табл. 2.1, доходи від реалізації продукції протягом 2016-2019 років показав стабільну динаміку до зростання. Так у 2017 році обсяг реалізованої продукції зріс на 9,8%, в 2018 році на 1,2%, а в 2019 році на 18,3%, що показує позитивну динаміку діяльності підприємства.

Облікова кількість штатних працівників в 2017 році порівняно з 2016 зросла більше, ніж в 3 рази, з 83 чоловік до 254, що говорить про розширення мережі виробництва на підприємстві. В 2018 році зменшилась на 13 чоловік в результаті скорочення штатних місць, а в 2019 році чисельність залишилась незмінною, на підприємстві нараховувалось 241 працівник.

Продуктивність праці на 1 працівника показала позитивну динаміку, починаючи з 2017 року, це відбулось після зростання виручки від реалізації. Проте у 2017 році продуктивність праці на одного працівника зменшилась на 64,25% і склала 3 003,74 тис. грн/чол. Результатом зниження продуктивності праці на 1 працівника пояснюється тим, що загальна кількість працівників на підприємстві зросла швидкими темпами. Але вже у 2018 році продуктивність праці на одного працівника зросла на 6,72% і склала 3 204,32 тис. грн/чол., у 2019 році зросла на 18,31% і склала 3 789,94 тис. грн/чол.

За результатами аналізу спостерігаємо щорічне зростання вартості основних виробничих фондів, з 89 111 тис. грн у 2016 році до 11 7126 тис. грн у 2019 році, що є причиною розширення діяльності підприємства. Зростання показника фондівдачі вказує на ефективне використання основних засобів на підприємстві. Так значення показника фондівдачі з 1,41 в 2016 році зросло до 2,42 в 2019 році.

З табл. 2.1 видно, що витрати на 1 грн. продукції в 2016 році становили 1,31 грн. Але в 2017 році дані витрати збільшились і становлять 1,5 грн. В 2018-2019

роках спостерігаємо зменшення витрат на 1 грн. продукції до 1,34 грн. Інші операційні доходи в 2016 році становили 28 043,0 тис. грн. В 2017 році спостерігалось їх скорочення. Така динаміка інших операційних доходів в 2017 році пов'язана із зміною вартості активів, що оцінюються за справедливою вартістю в 2016 році в сумі 5 156,05 тис. грн. В 2018 році інші доходи зросли на 23,62% та склали 6 373,21 тис. грн. І в 2019 році знову спостерігаємо тенденцію до зростання, в результаті, підприємство отримало 6 696,37 тис. грн інших операційних доходів, що на 5,11% більше, ніж в попередньому році.

Отже, фінансовий стан ТОВ «Белла-Трейд» характеризується системою показників, які відображають стан суб'єкта господарювання фінансувати свою діяльність на фіксований момент часу за рахунок власного і позикового капіталу в процесі його кругообігу. Головною метою фінансової діяльності підприємства ТОВ «Белла-Трейд» є нарощування власного капіталу та забезпечення стійкого положення на ринку. Для досягнення такого результату потрібно підтримувати платоспроможність та рентабельність підприємства, а також оптимальну структуру активу та пасиву балансу.

2.2. Оцінка фінансового стану підприємства

Оцінка фінансового стану підприємства, своєчасне та повне залучення і ефективне використання фінансових ресурсів є необхідними умовами для забезпечення сталого розвитку будь-якого підприємства та реалізації його стратегічних планів, та досягнення стратегічних цілей. Регулярне оцінювання фінансового стану підприємства дозволяє керівництву вирішувати питання щодо необхідності додаткового залучення фінансових ресурсів.

Структура капіталу характеризується співвідношенням власних і позикових коштів, які використовуються підприємством в процесі господарської діяльності для фінансування активів [32]. Проведемо аналіз структури та динаміки капіталу за допомогою узагальнених в табл. 2.2 даних.

Структура та динаміка капіталу ТОВ «Белла-Трейд» за 2016-2019 рр.

Показник	Роки								Відхилення			
	2016		2017		2018		2019		2017/2016	2018/2017	2019/2018	2019/2016
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%				
Статутний капітал	265457	51,67	265457	48,49	265457	45,42	265457	36,55	0	0	0	0
Резервний капітал	1544	0,30	1544	0,28	1544	0,26	1544	0,21	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	-45234	-8,80	-24962	-4,56	-51	-0,01	47690	6,57	20272	24911	47741	92924
Всього власний капітал	221767	43,17	242039	44,21	266950	45,67	314691	43,33	20272	24911	47741	92924
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	31740	6,18	27153	4,96	22907	3,92	40708	5,61	-4587	-4246	17801	8968
Поточні зобов'язання за розрахунками:												
з одержаних авансів	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0	0
з бюджетом	236	0,05	335	0,06	177	0,03	2715	0,37	99	-158	2538	2479
зі страхування	224	0,04	262	0,05	0	0,00	0	0,00	38	-262	0	-224
з оплати праці	1262	0,25	775	0,14	749	0,13	3066	0,42	-487	-26	2317	1804
Інші поточні зобов'язання	44	0,01	901	0,16	58	0,01	123	0,02	857	-843	65	79
Всього поточних зобов'язань	36691	7,14	33936	6,20	26718	4,57	50217	6,91	-2755	-7218	23499	13526
Всього	513731	100	547440	100	584509	100	726211	100	33709	37069	141702	212480

Зростання власного капіталу відбулось за рахунок зростання суми нерозподіленого прибутку, бо всі інші його складові показали тенденцію до зниження.

Менший темп приросту власного капіталу у 2019 році пояснюється більш високим темпом приросту поточних зобов'язань. Але в цілому приріст валюти балансу є стабільним – 24,6 % у 2018 році та 23,5 % у 2019 році.

Зміна питомої ваги статутного капіталу, резервного капіталу та іншого додаткового капіталу у валюті балансу протягом 2016-2019 років відбувалася за рахунок зміни розміру всіх інших складових, оскільки їх власне значення не змінювалося. А зміна структури власного капіталу характеризується більшим ростом нерозподіленого прибутку та його частки.

Співвідношення власних і позикових коштів на підприємстві за досліджуваній період зменшується з 4,85:1 до 2,95:1, однак таке співвідношення забезпечує достатній запас фінансової стійкості підприємства.

Найбільша питома вага у структурі поточних зобов'язань належить кредиторській заборгованості за товари, роботи і послуги. Саме баланс відображає залишки по рахунках на початок та кінець періодів, тому використані протягом року кредитні ресурси не враховуються під час аналізу структури капіталу.

У 2019 році частка поточних зобов'язань зменшилась з 7,14 % у 2016 році до 6,91 % в результаті зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги.

Бачимо також і зростання інших поточних зобов'язань, так у 2016 році, їх сума становила 44,1 тис. грн., що на 843 тис. грн. менше, ніж у 2017 році. Результатом такого стрімкого зростання є збільшення рахунків за депозитами, розрахунки за страхуванням та зростання поточних зобов'язань за цінними паперами та за спеціальними видами платежів та іншими кредиторами. Проте вже в 2019 році, сума поточних зобов'язань становила 123,1 тис. грн., а це на 79,2 тис. грн. більше, ніж в 2016 році.

Динаміка обсягу капіталу підприємства ТОВ «Белла-Трейд» за 2016–2019

рр. наведена на рис. 1, що побудований на основі аналізу даних фінансової звітності підприємства.

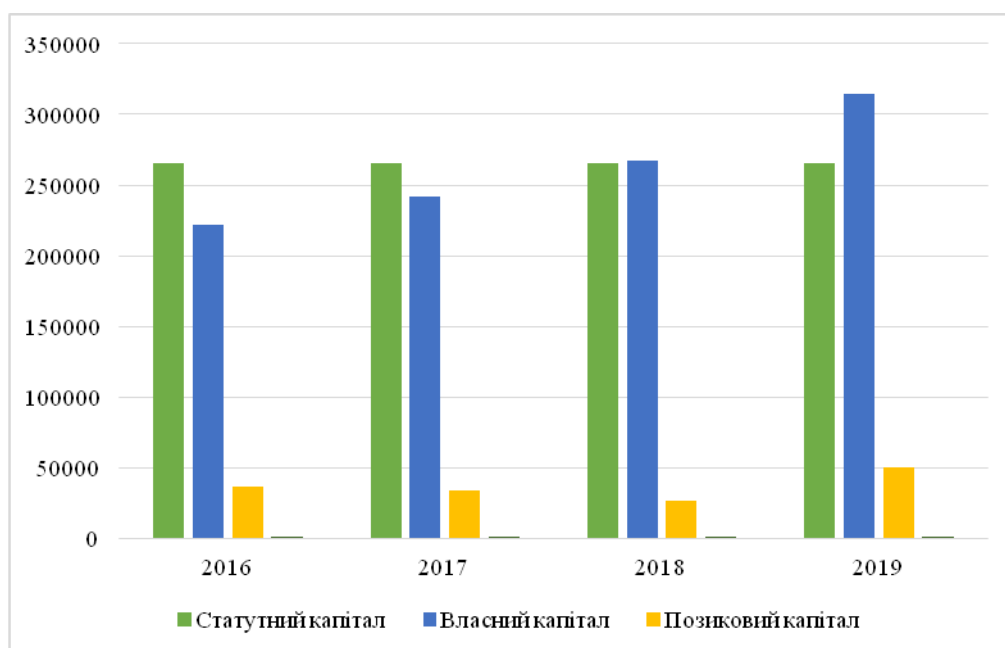

Рис. 2.2. Динаміка обсягу капіталу підприємства за 2016-2019 рр., млн. грн.

Дані рис. 2.2. свідчать про те, що за 2016-2019 рр. відбулося збільшення обсягу власного капіталу підприємств України на 92 924 млн. грн. Слід зазначити, що за період аналізу у складі капіталу підприємства ТОВ «Белла-Трейд» найменший обсяг мав позиковий капітал, що є позитивною тенденцією, оскільки така ситуація свідчить про незалежність підприємства від позикових ресурсів. Найбільший обсяг позикового капіталу спостерігався у 2019 р. (50 217 млн. грн.), а найменший – у 2018 р. (36 691 млн. грн.). При цьому слід відзначити, що обсяг позикового капіталу за період аналізу збільшився на 13 526 млн. грн. Щодо власного капіталу, то найменший його обсяг спостерігався у 2016 р. (221 767 млн. грн.), а найбільший – у 2019 р. (314 691 млн. грн.). За 2016–2019 рр. загальний обсяг власного капіталу підприємства збільшився на 41,9 %.

Склад засобів ТОВ «Белла-Трейд» головним чином визначається характером та змістом роботи самого підприємства. Засоби (майно) підприємства, якими вона володіє у власному господарському обороті, є саме активи підприємства. Дані для більш детального аналізу складу і структури активів балансу підприємства ТОВ «Белла-Трейд» наведені у табл. 2.3.

Склад та структура активів балансу ТОВ «Белла-Трейд»

Активи	2016		2017		2018		2019		Відхилення			
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2016
I. Необоротні активи												
Нематеріальні активи:	534	0,2	638	0,2	419	0,1	854	0,23	0,04	-0,1	0,12	0,03
первісна вартість	2332	0,9	2860	1,1	3169	0,8	4320	1,2	0,20	-0,2	0,08	0,23
накопичена амортизація	1798	0,7	2222	0,8	2750	0,7	3466	0,9	0,16	-0,1	0,09	0,3
Незавершені капітальні інвестиції	237	0,0	230	0,08	212	0,07	1768	0,5	0,00	-0,03	0,40	0,4
Основні засоби:	8324	3,2	9586	3,7	10817	2,9	13966	3,8	0,49	-0,7	0,12	0,6
первісна вартість	17137	6,6	18916	7,3	21491	5,8	24807	6,8	0,69	-1,4	-0,52	0,2
знос	8813	3,4	9330	3,6	10674	2,9	10841	2,97	0,20	-0,7	-0,64	-0,4
інші фінансові інвестиції	15	0,0	15	0,01	15	0,00	20017	5,5	0,00	0,00	5,48	5,5
Відстрочені податкові активи	470	0,1	812	0,3	1288	0,3	1409	0,39	0,13	0,04	0,07	0,2
Усього за розділом I	9580	3,7	11281	4,3	12751	3,4	38014	10,4	0,66	-0,9	6,05	6,7
II. Оборотні активи												
Запаси	65807	25,4	83686	32,3	66740	18,2	98054	26,9	6,92	-14,1	-5,51	1,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками	16106	6,2	6172	2,3	6659	1,8	8608	2,4	-3,84	-0,6	-0,03	-3,9
Інша поточна дебіторська заборгованість	2322	0,9	3005	1,1	1555	0,4	572	0,2	0,26	-0,7	-1,01	-0,7
Гроші та їх еквіваленти	33618	13,0	16639	6,4	27927	7,6	31057	8,5	-6,57	1,2	2,07	-4,5
Витрати майбутніх періодів	744	0,2	504	0,20	859	0,2	914	0,2	-0,09	0,04	0,06	-0,04
Усього за розділом II	118597	45,8	110006	42,5	103740	28,4	326894	89,5	-3,32	-14,1	47,02	43,7
Інші оборотні активи	88	0,0	218	0,08	6	0,00	42	0,01	0,05	-0,08	-0,07	-0,02
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття												
Баланс	258458	100	258458	100	293668	100	364908	100,00	-	-	-	-

Відповідно до табл. 2.3 загальна вартість майна у 2019 році зросла до 364908 тис. грн, коли у 2016 році вона становила 258458 тис. грн. В загальному зростання валюти балансу у 2019 році оцінюється позитивно, оскільки бачимо, що збільшилась можливість підприємства для виробництва нової продукції. Визначимо, які ж саме причини вплинули на зміни валюти баланс та структуру активів підприємства.

Основний внесок у зменшення оборотних активів підприємства ТОВ «Белла-Трейд» зробили запаси, а також дебіторська заборгованість за розрахунками. Власне частка запасів у структурі на кінець досліджуваного періоду складала 26,9%, тоді як в 2016 році – 25,5%. Дана тенденція без сумніву підтверджує, що підприємство скорочує господарську діяльність та обсяги виробництва продукції.

Відомо, що фінансовий стан ТОВ «Белла-Трейд» значною мірою залежить від стану грошових коштів, а їх сума повинна бути такою, щоб її могло вистачити для покриття всіх першочергових платежів підприємства. Зменшення частки запасів говорить про те, що підприємство ефективно розпоряджається запасами, що прискорює їх оборотність. Зменшення суми дебіторської заборгованості пояснює ефективну кредитну політику підприємства, обґрунтований вибір партнерів та покращення їх фінансового стану, оскільки віднесення великої суми коштів до дебіторської заборгованості призводить до фінансових ускладнень. Тоді у підприємства буде нестача коштів для придбання виробничих запасів, виплати заробітної плати, розрахунків із бюджетом та постачальниками.

Аналіз динаміки дебіторської заборгованості показав, що відбулося її скорочення у 2019 році на 3,9% (7 498 тис. грн), дану тенденцію оцінюють позитивно, оскільки відбулося скорочення обсягу коштів, що вилучається із обороту підприємства.

Скорочення абсолютної суми дебіторської заборгованості можна оцінювати неоднозначно. З одного боку, таке зменшення є результатом погашення зобов'язань клієнтами та повернення споживчих кредитів, зростання платоспроможності покупців.

Проте, з другого боку, зменшення дебіторської заборгованості може бути наслідком скорочення господарської діяльності і зменшення клієнтської бази підприємства, що, з огляду на зменшення вартості майна підприємства, є більш ймовірним.

Згідно аналізу, бачимо, що грошові кошти та їх еквіваленти зменшились у 2019 році на 4,51% у порівнянні з 2016 р., на кінець досліджуваного періоду їх абсолютна сума становила 31 057 тис. грн. Це оцінюють негативно, оскільки гроші та еквіваленти є наймобільнішими активами підприємства, тому воно може мати невеликі труднощі із здійсненням поточних розрахунків із контрагентами. Зменшилась інша поточна дебіторська заборгованість у 2019 році на 0,74% відносно 2016 року, що за даних умов є негативним і може бути причиною погіршення платоспроможності підприємства.

Щодо необоротних активів ТОВ «Белла-Трейд», то вони відсутні, що характеризує вибрану ним стратегію діяльності як не інноваційну, бо воно не вкладає кошти у патенти, ліцензії та іншу інтелектуальну власність.

Здійснивши аналіз стану та структури активів на прикладі ТОВ «Белла-Трейд» за 2016-2019 роки, виявили, що на підприємстві відбулося зростання вартості балансу у 2019 році до 364 908 тис. грн. Головною причиною такої тенденції є зростання суми необоротних активів на 6,7% у 2019 році, у загальній структурі активів, а також зменшення оборотних активів підприємства.

Говорячи про стан основних засобів, то більша частина є непридатною для використання і потребує оновлення та модернізації, саме тому зменшилась ефективність використання основних засобів на підприємстві.

Аналізі пасиву балансу проводиться для визначення ступеня залежності підприємства від позикових коштів, та для виявлення резервів забезпечення відновлення його платоспроможності, виявленні зобов'язань, що можуть бути оскаржені чи припинені, оцінки оптимальності структури капіталу.

У процесі аналізу пасивів компанії доцільно вивчити зміни в їх складі, структурі, оцінити ці зміни. Дані для здійснення аналізу складу та структури пасивів балансу ТОВ «Белла-Трейд» наведені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4.

Горизонтальний аналіз пасиву балансу ТОВ «Белла-Трейд» за 2016 – 2019 рр.

Пасив	2016 р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.		Відхилення, %			
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2015
I. Власний капітал												
Зареєстрований (пайовий) капітал	265457	102,71	265457	96,2	265457	90,4	265457	72,7	-6,5	-23,4	-17,6	-29,9
Резервний капітал	1544	0,60	1544	0,6	1544	0,5	1544	0,4	-0,04	-0,1	-0,1	-0,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) ³	-45234	-17,50	-24962	-9,05	-51	-0,02	47690	13,1	8,5	22,1	13,09	30,6
Усього за розділом I	221767	85,8	242039	87,70	266950	90,9	314691	86,2	1,9	-1,46	-4,7	0,4
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення												
Поточна кредиторська заборгованість	33462	12,9	28525	10,3	23833	8,1	40708	11,16	-2,61	0,82	3,04	-1,8
Поточні забезпечення	2775	1,07	4100	1,5	2417	0,8	3195	0,9	0,41	-0,6	0,05	-0,2
Доходи майбутніх періодів	410	0,2	410	0,2	410	0,1	410	0,1	-0,01	-0,04	-0,03	-0,05
Інші поточні зобов'язання	44	0,02	901	0,3	58	0,02	123	0,03	0,31	-0,3	0,01	0,02
Усього за розділом III	36691	14,2	33936	12,3	26718	9,1	50217	13,8	-1,90	1,5	4,66	-0,4
Баланс	258458	100,0	275975	100,0	293668	100,0	364908	100,0	0	0	0	0

Аналіз балансу дає змогу зробити наступні висновки: власний капітал підприємства збільшився на 92 924 тис. грн. Збільшення частки власного капіталу свідчить також про зростання рівня фінансової незалежності підприємства і підвищення його резервного позикового потенціалу, тобто здатності підприємства залучати позикові кошти на вигідніших умовах, що зумовлює детальніше вивчення питань управління, насамперед, власним капіталом. Довгострокові зобов'язання та забезпечення на підприємстві відсутні; поточні зобов'язання та забезпечення збільшились на 13 526 тис. грн., проте питома вага цієї статті зменшилась на 0,48%.

Власний капітал складається в основному з зареєстрованого пайового капіталу. В 2016 році відсоток нерозподіленого прибутку становив 119,70%, а в 2019 році зменшився до 84,35 %. Великий вплив на це має те, що збільшилась частка нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) в структурі власного капіталу до 15,15% у 2019 році, коли у 2016 даний показник становив -20,40%. Резервний капітал відображає суму резервів (за рахунок яких покриваються непередбачені витрати, погашаються борги перед кредиторами при ліквідації товариства, виплачуються дивіденди за привілейованими акціями. Резервний капітал займає незначний відсоток в загальній структурі власного капіталу, протягом аналізованого періоду, 2016-2019 рр., він становив 1 544 тис. грн., і в 2019 році в структурі власного капіталу становить 0,49%.

Зареєстрований капітал складається з номінальної вартості акцій, придбаних акціонерами, і визначає мінімальний розмір майна товариства, що гарантує інтереси його кредиторів. Акції є прості іменні. Власниками акцій є дві фізичні особи, відсотки акцій яких в загальній кількості становлять: 64,49% та 35,51%.

Відомості про короткострокові зобов'язання підприємства містяться в третьому розділі пасиву балансу. Аналіз ліквідності підприємства, як було сказано вище, здійснюється шляхом складання балансу ліквідності (табл. 2.5).

Для визначення ліквідності балансу підприємства порівнюємо підсумки з кожної групи активів та пасивів. Баланс прийнято вважати абсолютно ліквідним, за умови: $A1 \geq P1$; $A2 \geq P2$; $A3 \geq P3$; $A4 \leq P4$.

Таблиця 2.5

Аналіз ліквідності балансу за 2016-2019 рр.

Актив	2016	2017	2018	2019	Пасив	2016	2017	2018	2019
Найбільш ліквідні активи	859	7346	4334	1433	Негайні пасиви	13589	12732	19129	4006
Активи, що швидко реалізуються	26529	17157	45925	43211	Короткострокові пасиви	42121	40203	47191	61803
Активи, що реалізуються повільно	23076	28309	16681	26115	Довгострокові пасиви	7	425	18674	18551
Складнореалізовані активи	24426	24737	47241	46898	Постійні пасиви	19173	24189	29187	33297
Баланс	74890	77549	114181	117657	Баланс	74890	77549	114181	117657

З табл. 2.5 видно, що підприємство, має низьку ліквідність, так як в 2016, 2017, 2019 роках виконувалась лише одна умова $A3 \geq P3$, в 2018 році не виконалась жодна умова.

Ліквідність підприємства можна оперативно визначити за допомогою коефіцієнтів ліквідності, які розраховані в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз ліквідності підприємства ТОВ «Белла-Трейд»

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення			
					2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2016
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,15	0,14	0,065	0,022	-0,01	-0,075	-0,043	-0,128
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,53	0,49	0,81	0,69	-0,04	0,32	-0,12	0,16
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,92	1,03	1,06	1,08	0,11	0,03	0,02	0,16

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є найбільш жорстким критерієм платоспроможності та ліквідності підприємства і показує, яку частину короткострокової заборгованості воно може погасити в поточний момент або найближчим часом. Відповідно до теоретичних джерел достатнім вважається, якщо Кал не нижче 0,2. Таке значення означає, що на 20% підприємство в поточний момент може погасити короткострокову заборгованість і за такої умови платоспроможність прийнято вважати нормальною. В закордонній практиці, в

країнах із стабільною економікою, вважають достатнім, щоб цей коефіцієнт мав позитивне значення, але не менше 0,01.

Розрахунок даного коефіцієнта показав що ТОВ «Белла-Трейд» має нижчий коефіцієнт ніж нормативний.

Коефіцієнт швидкої (проміжної, суворої) ліквідності, або коефіцієнт кислотного тесту обчислюється відношенням суми грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень і дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності допомагає оцінити можливість погашення підприємством короткострокових зобов'язань у випадку його критичного стану. Оптимальне значення цього показника лежить в діапазоні 0,7-0,8.

Згідно проведено розрахунку видно значення коефіцієнт швидкої ліквідності відповідає нормативному лише в 2018 році. В 2019 році показник знову зменшився, що означає нездатність підприємства в разі необхідності швидко погасити свої короткострокові зобов'язання.

Узагальнюючим показником ліквідності є коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл) (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття, коефіцієнт загальної платоспроможності). Він розраховується відношенням поточних активів до поточних зобов'язань. В чисельнику знаходиться підсумок розділу II активу балансу, в знаменнику – підсумок розділу III пасиву балансу.

Даний коефіцієнт вимірює загальну ліквідність і показує, якою мірою поточні зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань. Теоретичне значення цього показника 1,5-2,5.

Орієнтовне значення показника може встановлювати і підприємство, виходячи з конкретних умов господарювання і залежно від щоденної потреби підприємства у вільних грошових ресурсах.

В даному випадку значення коефіцієнта поточної ліквідності нижче від нормативного, але його поступове збільшення показує зменшення ризику неплатоспроможності підприємства.

Крім системи коефіцієнтів, наведених в табл. 2.5, визначальне значення для фінансової стійкості має надлишок (недостача) джерел формування запасів.

Розрахунок показників які характеризують ступінь охоплення різних видів джерел формування запасів покажемо в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Оцінка показників фінансової стійкості за 2016-2019 рр.

Показник	Роки				Відхилення			Оптимальне значення показника
	2016	2017	2018	2019	2017-2016	2018-2017	2019-2018	
1. Коефіцієнт автономії	0,69	0,86	0,88	0,91	0,17	0,02	0,03	>0,5
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,31	0,14	0,12	0,09	-0,17	-0,02	-0,03	<0,5
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,70	0,89	0,91	0,89	0,19	0,02	-0,02	>0,4
4. Коефіцієнти забезпеченості власними оборотними коштами	0,69	0,85	0,87	0,90	0,17	0,02	0,03	>0,1
5. Коефіцієнт співвідношення власного й залученого капіталу	2,25	6,04	7,13	9,99	3,80	1,09	2,86	>1,0
6. Коефіцієнт співвідношення залученого й власного капіталу	0,44	0,17	0,14	0,10	-0,28	-0,03	-0,04	<0,5

Частина власного капіталу, що використовується для фінансування поточної діяльності підприємства протягом 2016-2019 років поступово збільшилась з 0,7 до 0,9 при нормативному значенні >0,4. Проте, частина оборотних активів, що фінансується за рахунок власного капіталу підприємства далека від нормативного значення >0,1.

Аналіз показав позитивні результати за розрахунком коефіцієнта фінансової стійкості та коефіцієнта фінансового ризику. Аналіз коефіцієнтів поточних зобов'язань та довгострокових зобов'язань вказує на те, що дані коефіцієнти

відповідають нормативним значенням, що позитивно впливає на стан ТОВ «Белла-Трейд». Відповідно до отриманих значень можна сказати, що в структурі зобов'язань переважають поточні.

Фінансовий стан ТОВ «Белла-Трейд» можна оцінити з точки зору його перспектив (короткострокової і довгострокової). У короткостроковій – критерієм оцінки фінансового стану підприємства є його ліквідність та платоспроможність, тобто спроможність своєчасно та в повному обсязі розрахуватися по короткострокових зобов'язаннях. Сам термін «ліквідний» передбачає безперешкодне та досить швидке перетворення майна в гроші. Ліквідність підприємства – це його змога перетворювати свої активи в гроші, з метою покриття усіх потрібних платежів у міру настання їх строку.

Розрахунок вказаних попередньо коефіцієнтів показав, що коефіцієнти повністю відповідають зазначеним нормативам. Згідно отриманих значень можна зробити висновок, що зобов'язання складаються в основному з поточних.

Для аналізу показників ефективності використання оборотних коштів використаємо дані табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Дані для розрахунку показників ефективності використання оборотних коштів

Показники	2016	2017	2018	2019	Абсолютне відхилення			
					2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2016
Чистий дохід, тис.грн.	695160	772230	913362	974194	77070	141132	60832	279034
Собівартість, тис. грн.	516320	591557	708482	720886	75237	116925	12404	204566
Прибуток від операційної діяльності, тис.грн.	31921	23424	29032	56683	-8497	5608	27651	24762
Поточні зобов'язання, тис. грн.	36691	33936	26718	50217	-2755	-7218	23499	13526

Коефіцієнт оборотності або швидкість обертання оборотних активів показує скільки за певний проміжок часу відбувається один оборот. Період обороту оборотних активів вказує на час за який відбувається оборот активів. Скільки

саме оборотних активів приходиться на 1 грн чистого доходу показує коефіцієнт закріплення оборотних активів.

Крім того визначимо робочий капітал підприємства, який розраховується як різниця між оборотними активами підприємства та його короткостроковими зобов'язаннями. Тобто, робочий капітал є тією частиною оборотних активів, яка фінансується за рахунок власних коштів та довгострокових зобов'язань.

Розрахунки всіх показників показано в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Узагальнюючі показники , які визначають ступінь окупності (оборотності) активів і капіталу ТОВ «Белла-Трейд» за 2016-2019 рр.

Показник	2016	2017	2018	2019	Відхилення, тис. грн.		
					2017-2016	2018-2017	2019-2018
Коефіцієнт оборотності (швидкість обертання) оборотних активів	2,5	3,2	2,9	3,9	0,68	-0,30	1,00
Період обороту оборотних активів	145,1	114,4	126,4	93,9	-30,77	12,00	-32,45
Коефіцієнт закріплення оборотних активів	0,40	0,31	0,35	0,26	-0,08	0,03	-0,09
Період обороту запасів	72,8	68,1	34,8	37,5	-4,7	-33,3	2,7
Період обороту дебіторської заборгованості	75,0	36,1	82,9	56,5	-38,9	46,8	-26,4
Робочий капітал	-4354,0	1478,0	3682,0	5576,0	5832,0	2204,0	1894,0

Аналіз розрахованих коефіцієнтів ефективності використання оборотних активів показує прискорення обертання оборотних коштів , один оборот поточних активів за 2017 рік зменшився порівняно з 2016 роком на 30,77 днів та становить 114,4 днів. В 2018 році даний показник знову збільшився, але в 2019 знову відбулося прискорення обертання оборотних коштів до 93,9 днів.

Кількість днів виробничого циклу зменшилась в 2019 порівняно з 2016 роком на 35,3 дні та на кінець 2019 року склала 37,5 днів. Кількість днів до повернення коштів від покупців найменшою була в 2017 рік -36,1 днів. В 2019 вона збільшилась до 56,5 днів.

Розрахунок робочого капіталу підприємства показує, що поточні зобов'язання в 2016 році перевищували оборотні активи. Дана ситуація вказувала на те, що у підприємства могли б виникнути труднощі з погашення кредиторської

заборгованості. Але на кінець 2017 року робочий капітал збільшився на 5823,0 тис. грн., що показує значне покращення фінансової стійкості. І в 2019 році даний показник досяг 5576 тис. грн. Тобто підприємство не тільки може погасити свої короткострокові зобов'язання, але і має резерви для розширення діяльності.

2.3 Аналіз ефективності формування капіталу підприємства та факторів, що на нього впливають

Для підприємства принципове значення має правило, при якому власні і позикові кошти забезпечують віддачу у формі прибутку.

Якщо підприємство використовує у своїй діяльності власний і позиковий капітал, то прибутковість власного капіталу може бути підвищена. У теорії фінансового менеджменту подібне збільшення рентабельності власного капіталу називають ефектом фінансового левериджу (важеля). Аналіз ефекту фінансового важеля наведено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Характеристика ефекту фінансового важеля

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення, тис.грн			
					2017- 2016	2018- 2017	2019- 2018	2019- 2016
Економічна рентабельність активів	7,83	10,42	7,35	8,48	2,59	-3,07	1,13	0,65
Середня розрахункова ставка відсотку	0	0	0	0	0	0	0	0
Позикові кошти	36691	33936	26718	50217	-2755	-7218	23499	13526
Власні кошти	212187	230758	254199	276677	18571	23441	22478	64490
Диференціал фінансового важеля	7,83	10,42	7,35	8,48	2,59	-3,07	1,13	0,65
Плече фінансового важеля	0,17	0,15	0,11	0,18	-0,03	-0,04	0,08	0,01
Ефект фінансового важеля	1,35	1,53	0,77	1,54	0,18	-0,76	0,77	0,19

Диференціал фінансового важеля значно зростає у 2017 році порівняно з попереднім та різко зменшується у 2018 році, при цьому у 2019 році він більший на 0,65, ніж у 2016 році.

З одного боку це зумовлено більшими темпами зростання прибутку до сплати відсотків за кредит та податку на прибуток порівняно зі зростанням загальної суми активу, з іншого – зменшенням використовуваної суми кредиту та терміну залучення, що приводить до зниження середньої розрахункової ставки відсотку. Як бачимо з табл. 2.10 підприємство має можливість впливати на плече фінансового важеля для збільшення ефекту фінансового важеля, оскільки саме його невеликий розмір найбільше впливає на низьке значення ефекту фінансового левериджу.

Таблиця 2.11

Аналіз рентабельності на підприємстві ТОВ «Белла-Трейд», %

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення, +/-		
					2017-2016	2018-2017	2019-2018
Рентабельність продукції	46,19	34,64	30,54%	28,92	-11,55	-4,10	-1,62
Рентабельність операційної діяльності	11,34	1,48	115,55	15,90	-9,86	114,07	-99,64
Рентабельність господарської діяльності	11,36	21,64	15,17	16,82	10,28	-6,46	1,65
Валова рентабельність продажу	31,59	25,73	23,40	22,43	-5,87	-2,33	-0,96
Операційна рентабельність продажу	3,59	4,59	3,03	3,18	1,00	-1,56	0,15
Чиста рентабельність продажу	2,89	3,87	2,63	2,73	0,99	-1,25	0,10
Рентабельність активів	7,83	10,42	7,35	8,48	2,59	-3,07	1,14
Рентабельність власного капіталу	11,31	12,14	8,38	9,33	0,83	-3,77	0,96
Рентабельність інвестиційного капіталу	11,53	14,39	9,68	10,88	2,86	-4,72	1,20
Рентабельність оборотних активів	7,83	10,42	7,66	8,87	2,59	-2,76	1,21

Розглядаючи дані з розрахунків, можна зробити висновок, що рентабельність продукції супроводжується тенденцією до скорочення. Так в 2017 році вона знизилася на 11,15%, і становила 34,64%. В 2019 році рентабельність продукції скоротилась до 30,54%. Рентабельність операційної діяльності зросла за

період 2016-2019 років, і в 2019 році становила 15,90%, а в 2016 році лише 11,34%.

Рентабельність господарської діяльності також показує позитивну тенденцію зростання, в 2017 році показник зріс практично в 2 рази, 21,64% порівняно з 2016 роком (11,36%). А в 2019 році спостерігається зниження даного показника до 16,82%.

Валова рентабельність продажу супроводжується тенденцією до зниження, так у 2017 році, вона скоротилась на 5,87%, порівняно з 2016 роком (31,59%), а в 2019 році становила 22,43%

Операційна рентабельність продажу залишалась майже незмінною впродовж 2016-2019 років, і з 3,59% скоротилась лише до 3,18% в 2019 році.

Чиста рентабельність продажу підприємства – це відношення чистого фінансового результату (прибуток) до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Бачимо, що цей показник зріс на 0,99% в 2017 році і становив 3,87%, проте, у 2019 році він знову скоротився, і становив 2,73%. Головною причиною такого результату було зменшення прибутку підприємства в 2017 році.

Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком показує, скільки чистого прибутку припадає на 1 грн вкладених активів. У 2016 році даний показник склав 7,83%, а в 2017 році – 8,48%, тобто спостерігалось збільшення рентабельності активів за чистим прибутком, що позитивно характеризує діяльність підприємства. Зростання рівня рентабельності активів може свідчити про збільшення попиту на продукцію підприємства.

Рентабельність власного капіталу показує, скільки чистого прибутку припадає на 1 грн власного капіталу. У 2016 році даний показник склав 11,31%, а в 2017 році – 8,87%, тобто спостерігалось збільшення рентабельності власного капіталу, що позитивно характеризує діяльність підприємства.

Як бачимо з розрахунків, що рентабельність інвестиційного капіталу в 2014-2016 рр. не змінилася (0,02%), а в 2017 році зменшилася в 2 рази (0,01%).

Рентабельність виробництва підприємства розраховується як відношення фінансового результату від операційної діяльності (прибуток чи збиток) до зміни резерву незароблених премій (валова сума). Аналізуючи таблицю 2.11, бачимо, що показники мають незначне відхилення за рахунок зростання прибутку підприємства абсолютне відхилення за 2016-2019 роки – 1,35%.

Дані фінансової звітності ТОВ «Белла-Трейд» за 2016-2019 роки. наведено у табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Вихідні дані для факторного аналізу рентабельності власного капіталу

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення			
					2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2016
Чистий прибуток (ЧП) тис. грн.	22031	26925	20272	24911	4894	-6653	4639	2880
Виручка (ВР) тис. грн.	762942	695160	772230	913362	-67782	77070	141132	150420
Середньорічна величина активів (А) тис. грн.	281518	258458	275975	293668	-23060	17517	17693	12150
Середньорічна вартість власного капіталу (ВК) тис. грн.	194842	221767	242039	266950	26925	20272	24911	72108
ROS (ЧП/ВР)	0,03	0,04	0,03	0,03	0,010	-0,012	0,001	-0,002
TAT (ВР/А)	2,71	2,69	2,80	3,11	-0,02	0,11	0,31	0,40
LR (А/ВК)	1,44	1,17	1,14	1,10	-0,28	-0,03	-0,04	-0,34
ROE (ЧП/ВК)	0,11	0,12	0,08	0,09	0,01	-0,04	0,01	-0,02

За даними табл. 2.12 зрозуміло, що середня величина активів, розмір чистого прибутку, виручка від реалізації та середньорічна вартість власного капіталу показують позитивні зміни – зростають порівняно з 2016 роком.

Результати розрахунків впливу факторів на рентабельність власного капіталу за трьохфакторною моделлю були узагальнені в табл. 2.13. Як видно з наведених даних, зниження рентабельності власного капіталу на 0,02 здійснилося в результаті впливу всіх факторів.

Вплив факторів на рентабельність власного капіталу компанії

Фактори	Розрахунок	Вплив факторів			
		2016	2017	2018	2019
$\Delta Уа$	$\Delta a \times b_0 \times c_0$	0,039	-0,039	0,00	-0,01
$\Delta Уб$	$a_1 \times \Delta b \times c_0$	-0,001	0,003	0,01	0,01
$\Delta Ус$	$a_1 \times b_1 \times \Delta c$	-0,029	-0,002	0,00	-0,03
Загальний вплив		0,01	-0,04	0,01	-0,02

Зменшення показника рентабельності продажів у 2019 році, порівняно з 2016 призвело до скорочення рентабельності власного капіталу на 0,01. Пришвидшення оборотності активів на 0,03 обороту викликало збільшення рентабельності власного капіталу на 0,01, а зменшення коефіцієнта фінансової залежності – до зменшення рентабельності власного капіталу на 0,03. Виходячи з отриманих результатів дослідження даної факторної моделі, резервами зростання рентабельності власного капіталу можуть бути всі фактори.

Використовуючи розроблену шестифакторну модель, можна дослідити рентабельність активів ТОВ «Белла-Трейд». У шестифакторній моделі використаємо такі індикатори: чистий прибуток, виручка від реалізації продукції, середньорічна величина активів, середньорічна вартість власного капіталу, середньорічна величина оборотних активів, середньорічна величина короткострокових зобов'язань, рентабельність продажів, оборотність активів, коефіцієнт поточної ліквідності, частка короткострокових зобов'язань в активах, коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, та рентабельність активів. Вихідні дані для аналізу зведено до табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Вихідні дані для факторного аналізу рентабельності активів компанії

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення			
					2017-2016	2018-2017	2019-2018	2019-2016
Чистий прибуток (ЧП), тис. грн.	22031	26925	20272	24911	4894	-6653	4639	2880
Виручка (ВР), тис. грн.	762942	695160	772230	913362	-67782	77070	141132	150420
Середньорічна величина активів (А), тис. грн.	281518	258458	275975	293668	-23060	17517	17693	12150
Середньорічна вартість власного капіталу (ВК), тис. грн.	194842	221767	242039	266950	26925	20272	24911	72108
Середньорічна величина оборотних активів (ОА), тис. грн.	276565	248878	264694	280917	-27687	15816	16223	4352
Середньорічна величин короткострокових зобов'язань (КЗ), тис. грн.	86676	36691	33936	26718	-49985	-2755	-7218	-59958
Рентабельність продажів, (ЧП/ВР)	0,03	0,04	0,03	0,03	0,01	-0,01	0,00	0,00
Оборотність активів, (ВР/ОА)	2,76	2,79	2,92	3,25	0,03	0,12	0,33	0,49
Коефіцієнт поточної ліквідності (ОА/КЗ)	3,19	6,78	7,80	10,51	3,59	1,02	2,71	7,32
Частка короткострокових зобов'язань в активах (КЗ/А)	0,31	0,14	0,12	0,09	-0,17	-0,02	-0,03	-0,22
Коефіцієнт автономії (ВК/А)	0,69	0,86	0,88	0,91	0,17	0,02	0,03	0,22
Коефіцієнт фінансової залежності (А/ВК)	1,44	1,17	1,14	1,10	-0,28	-0,03	-0,04	-0,34
Рентабельність активів (ЧП/А)	0,08	0,10	0,07	0,08	0,03	-0,03	0,01	0,01

Інформація табл. 2.14 свідчить про те, що рентабельність активів збільшилася на 0,01. Відбулося значне зростання коефіцієнта поточної ліквідності на 7,32. Зросла оборотність оборотних активів на 0,49 обороту. Також, слід зазначити, що коефіцієнт фінансової автономії збільшився на 0,22 і водночас зменшився коефіцієнт фінансової залежності на 0,34, що є гарним показником для підприємства.

З'ясування того факту, як вплинули зміни факторів на показник рентабельності активів, відображено у табл. 2.15.

**Розрахунок впливу факторів на рентабельність активів
ТОВ «Белла-Трейд»**

Фактори	Розрахунок	Вплив факторів			
		2016	2017	2018	2019
$\Delta Уа$	$\Delta a \times b_0 \times c_0 \times d_0 \times e_0 \times f_0$	0,027	-0,034	0,00	0,00
$\Delta Уб$	$a_1 \times \Delta b \times c_0 \times d_0 \times e_0 \times f_0$	0,001	0,003	0,01	0,01
$\Delta Ус$	$a_1 \times b_1 \times \Delta c \times d_0 \times e_0 \times f_0$	0,120	0,011	0,03	0,20
$\Delta Уд$	$a_1 \times b_1 \times c_1 \times \Delta d \times e_0 \times f_0$	-0,122	-0,011	-0,03	-0,20
$\Delta Уе$	$a_1 \times b_1 \times c_1 \times d_1 \times \Delta e \times f_0$	0,025	0,002	0,00	0,03
$\Delta Уф$	$a_1 \times b_1 \times c_1 \times d_1 \times e_1 \times \Delta f$	-0,025	-0,002	0,00	-0,03
Загальний вплив		0,03	-0,03	0,01	0,01

Розрахунок впливу факторів на рентабельність активів показав, що позитивний вплив на зміну рентабельності активів підприємства здійснило збільшення таких показників: коефіцієнт оборотності оборотних активів; коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт автономії. Таке збільшення закрило негативний вплив на рентабельність активів від зменшення значень 2-х показників: частки короткострокових зобов'язань в активах та фінансової залежності. В результаті рентабельність активів зросла в звітному періоді на 0,01. Рентабельність продажу не впливає на зміну рентабельності активів ТОВ «Белла-Трейд». Відповідно до цієї моделі, в перспективі фінансові аналітики повинні звернути увагу на можливість збільшення як частки короткострокових зобов'язань в активах, так і фінансової залежності страхової компанії, що в результаті може призвести до підвищення показника рентабельності активів.

Таким чином, у 2019 році ТОВ «Белла-Трейд» показало зростання практично за всіма розрахованими показниками рентабельності, що означає покращення фінансового стану та стабільний розвиток підприємства. Рентабельність власного капіталу підприємства збільшилась у порівнянні з минулим роком, причому найбільшою мірою та рентабельності, обчисленої за прибутку від продажу, що пов'язано з випереджаючими темпами його приросту.

Висновки до розділу 2

У результаті проведеного аналізу відзначимо ефективну в цілому діяльність ТОВ «Белла-Трейд». Однією з важливих характеристик фінансового стану досліджуваного підприємства є фактор прибутковості у 2018 та 2019 роках, який є кінцевим результатом його діяльності і дозволяє оцінити її абсолютну та відносну ефективність. Тенденція до збільшення сукупних активів характеризує наявність умов щодо розширення діяльності ТОВ «Белла-Трейд». З'ясовано фактори і чинники впливу на ефективність управління власним капіталом ТОВ «Белла-Трейд». Так, прискорення темпів зростання власного капіталу спричинило збільшення мультиплікатора капіталу. Позитивним слід вважати покращення рентабельності власного капіталу, що вказує на зростання інвестиційної привабливості досліджуваного підприємства.

Проведена оцінка рентабельності власного капіталу визначила мультиплікативний зв'язок прибутковості продажу з оборотністю активів і величиною фінансового левериджу, що дозволяє обчислити і спланувати необхідні значення показників прибутковості й оборотності на майбутній період, що дозволить цілеспрямовано досягти потрібних показників рентабельності власного капіталу ТОВ «Белла-Трейд». Здійснений за моделлю Дюпона факторний аналіз рентабельності власного капіталу ТОВ «Белла-Трейд» виявив такі резерви її підвищення, як прискорення оборотності активів та оптимізація структури майна й капіталу.

У процесі дослідження визначено факторні показники, які впливають на рентабельність власного капіталу: рентабельність реалізації, коефіцієнт оборотності власного капіталу, коефіцієнт платоспроможності власного капіталу та коефіцієнт фінансового ризику.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ТОВ «БЕЛЛА-ТРЕЙД»

3.1. Пропозиції щодо вдосконалення структури капіталу підприємства ТОВ «Белла-Трейд»

Для виробничої і фінансової діяльності підприємств необхідне управління фінансовими ресурсами, а саме власним капіталом підприємства, яке повинно створити умови для стабільного процесу виробництва та його постійного зростання, що визначає конкурентоспроможність окремого підприємства на ринку. У зв'язку із самостійним виробленням управлінських рішень, що постійно приймають суб'єкти підприємництва в умовах ринку, окреме підприємство повинно формувати оптимальну структуру капіталу, вміти правильно та ефективно ним управляти, щоб в майбутньому забезпечити йому успіх в умовах жорсткої конкуренції.

Для фінансування необхідного обсягу затрат та забезпечення очікуваного рівня діяльності формування оптимальної структури капіталу підприємства є одним із найголовніших завдань, що вирішуються в процесі фінансового управління підприємством.

Будь-яке підприємство в Україні для фінансування своєї діяльності повинно забезпечити собі достатній обсяг фінансування, що залежить від періоду обігу активів, а також відповідних ним пасивів. Активи й пасиви підприємства за строками обігу поділяють на короткострокові та довгострокові. Залучення тих чи інших джерел фінансування пов'язане з витратами із сплати процентів за користування цими джерелами. Загальна сума коштів, сплачена за користування певним обсягом залучених фінансових ресурсів є вартістю капіталу. За оптимальним варіантом вважається, що обігові кошти підприємства фінансуються

за рахунок строкових джерел. Завдяки цьому і оптимізується загальна сума витрат залучення коштів підприємства.

Метою управління структурою капіталу ТОВ «Белла-Трейд» є зменшення витрат по залученню довгострокових джерел фінансування, а тим самим забезпечити вкладникам капіталу максимальну ринкову оцінку вкладених грошових активів підприємства.

Рівень ефективності господарської діяльності ТОВ «Белла-Трейд» визначається цілеспрямованим формуванням його капіталу. Основною метою формування капіталу підприємства є задоволення потреби в придбанні необхідних активів і оптимізація його структури з позицій забезпечення умов ефективного його використання.

Враховуючи результати проведених теоретичних та аналітичних досліджень на ТОВ «Белла-Трейд» пропонується впровадити наступні заходи по удосконаленню структури капіталу підприємства:

- врахувати перспективи розвитку господарської діяльності ТОВ «Белла-Трейд». Процес формування структури капіталу проходить відповідно до поставлених завдань для забезпечення його господарської діяльності не лише на початковій стадії функціонування підприємства, а й в найближчій перспективі. Забезпечення перспективності формування капіталу підприємства досягається за допомогою включення усіх розрахунків, які пов'язані з його формуванням.

- забезпечити відповідність позикового капіталу, що залучається, обсягу активів, які формуються на підприємстві, а саме оборотних і необоротних активів підприємства. Основна потреба в капіталі підприємства ґрунтується на потребі в оборотних та необоротних активах.

- забезпечити оптимальність структури капіталу із позицій ефективного функціонування. Умови досягнення високих кінцевих результатів діяльності ТОВ «Белла-Трейд» в основному залежать від структури капіталу із позиції його належності. Структура капіталу є співвідношенням власних і позикових фінансових коштів, які використовує підприємство в процесі своєї господарської діяльності.

Отже, беручи до уваги усі завдання і фактори впливу, пропонуємо такий алгоритм оптимізації структури капіталу підприємства (рис.3.1) [43].

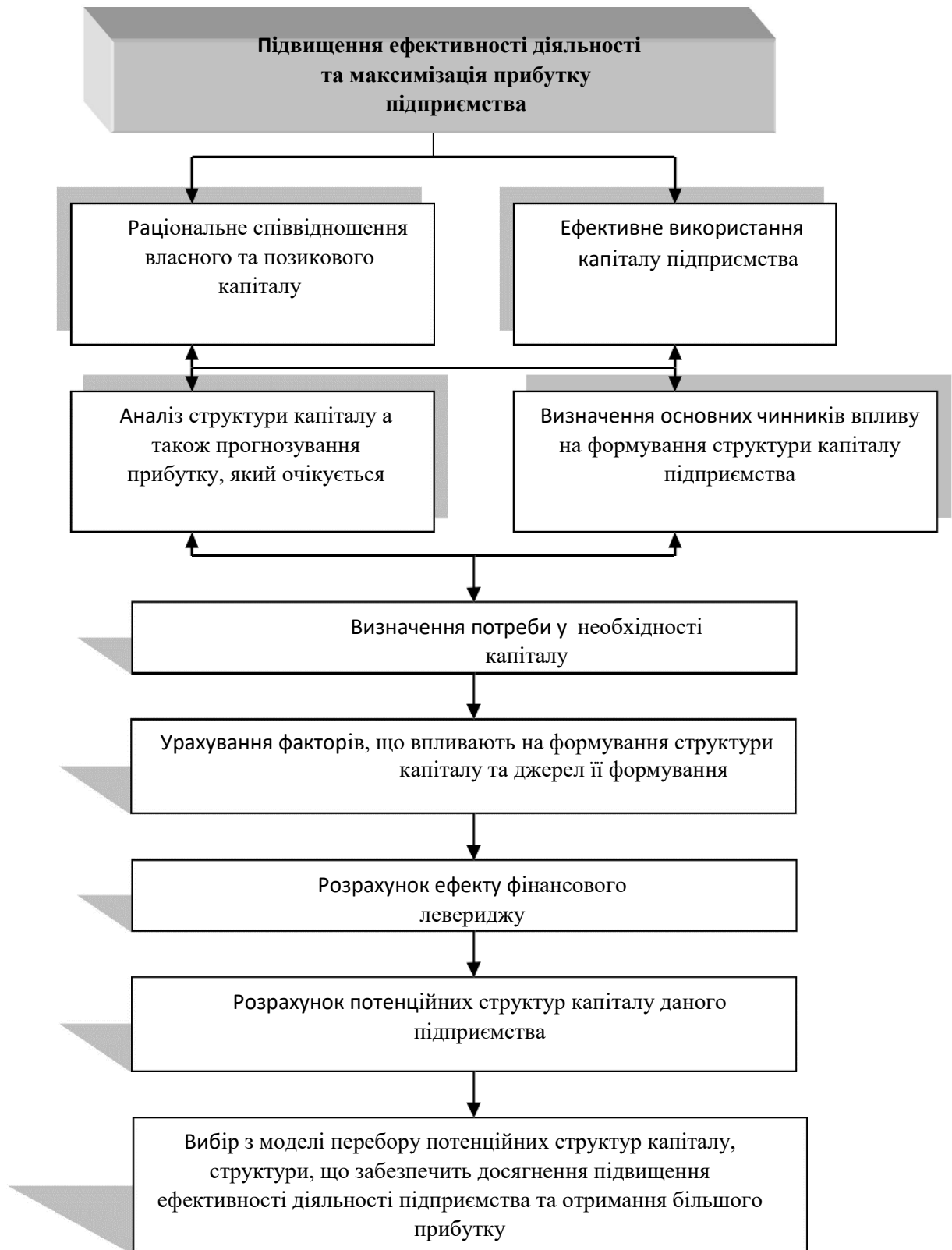

Рис. 3.1. Алгоритм оптимізації структури капіталу підприємства

Запропонований алгоритм дає змогу розрахувати найоптимальнішу структуру капіталу для окремо взятого підприємства та сформуванню співвідношення власного та позикового капіталу, за якого будуть досягатись основні цілі діяльності підприємства, такі, як: збільшення прибутку, підвищення фінансової стійкості, збільшення рівня рентабельності та ділової активності та забезпечення раціонального та ефективного використання капіталу підприємства.

Важливо зазначити, що побудова структури капіталу за допомогою розрахунку ефекту фінансового левериджу широко використовується на практиці західними економістами, що не можна сказати про вітчизняних. Проте, вважаємо, що механізм фінансового левериджу є ефективним інструментом оптимізації структури капіталу, що дає змогу обрати таку структуру капіталу, яка забезпечить високу рентабельність власного капіталу та призведе до збільшення прибутку. Тому, підприємству ТОВ «Белла-Трейд» необхідно на момент проведення аналізу структури капіталу провести розрахунки показника ефекту фінансового левериджу, це забезпечить розрахунок рентабельності підприємства та оптимізує структуру капіталу підприємства.

Структура капіталу ТОВ «Белла-Трейд» визначає багато аспектів не лише фінансової, а й операційної, а також інвестиційної діяльності, впливає на результати цієї діяльності. Структура капіталу впливає на коефіцієнт рентабельності активів та коефіцієнт рентабельності власного капіталу (рівень економічної та фінансової рентабельності підприємства), визначає систему коефіцієнтів фінансової стійкості і платоспроможності (рівень основних фінансових ризиків), а також формує співвідношення ступеню прибутковості й ризиків під час розвитку підприємства.

Залучення позикового капіталу допомагає значно розширити обсяг господарської діяльності підприємства, забезпечити ефективніше використання власного капіталу, прискорити формування цільового фінансування та на цій підставі підвищити ринкову вартість підприємства. Саме тому, підприємство ТОВ «Белла-Трейд», може використовувати позиковий капітал, з метою отримати вищий фінансовий потенціал свого розвитку (а саме, за рахунок формування

додаткового обсягу активів) та можливості приросту фінансової рентабельності діяльності підприємства, і це більшою мірою генерує фінансовий ризик та загрозу його банкрутства (зростає у міру збільшення питомої ваги позикових засобів у загальній сумі використовуваного капіталу), але у ТОВ «Белла-Трейд» такої загрози не може бути, тому що частка позикових коштів у 2019 році складає 0%.

Для покращення структури капіталу підприємства ТОВ «Белла-Трейд» потрібно:

- забезпечити мінімізацію витрат з формування капіталу з різних джерел. Така мінімізація здійснюється у процесі управління вартістю капіталу та структурою капіталу;

- забезпечити ефективне використання капіталу у процесі господарської діяльності ТОВ «Белла-Трейд». Втілення даного принципу в дію, забезпечується шляхом максимізації показника рентабельності власного капіталу за умови прийнятого для підприємства рівня фінансового ризику.

Серед механізмів управління формуванням капіталу ТОВ «Белла-Трейд» найбільш складними є питання мінімізації вартості капіталу, а також оптимізації його структури, тому потрібно розглядати ці питання більш детально.

Одним з головних напрямів поліпшення використання капіталу підприємства є, насамперед, забезпечення максимального обсягу залучення власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел – чистого прибутку й амортизаційних відрахувань.

Збільшення чистого прибутку можливе за рахунок підвищення ефективності використання власного капіталу – збільшення оборотності та підвищення рентабельності власного капіталу.

Збільшення обсягів фінансування за рахунок амортизаційних відрахувань можливе шляхом застосування прискореної амортизації основних засобів.

Залучення капіталу за рахунок зовнішніх джерел (випуск акцій для залучення власного капіталу чи випуск облігацій або залучення довгострокового банківського кредиту) повинен проводитися з урахуванням вартості залученого капіталу.

Підприємство ТОВ «Белла-Трейд» повинно відслідковувати середньозважену вартість капіталу (середньозважена вартість капіталу визначається як сума добутків капіталу кожного виду на вартість капіталу цього виду) і не допускати значного його росту. Критерієм є перевищення рентабельності власного капіталу, рентабельності інвестицій над середньозваженою вартістю капіталу.

З урахуванням визначених заходів удосконалення формування капіталу ТОВ «Белла-Трейд» пропонується розробити модель оптимізації структури капіталу. Оптимальною структурою капіталу вважається така структура, яка забезпечує чи найкращий прибуток на вкладений капітал чи рентабельність інвестицій.

Оптимізація капіталу – це вибір співвідношення часток власного капіталу та залученого капіталу, що будуть забезпечувати максимальний прибуток або максимальну ефективність [28, с. 300]. При оптимізації інвестиційного капіталу можливі наступні випадки:

- інвестиційний проект має постійну норму прибутку, а саме ефективність вкладених коштів не залежить від обсягу вкладень;
- інвестиційний проект має змінну норму прибутку, а саме при зміні обсягів суми вкладень змінюється відсоток прибутку, тобто виділяють засоби оптимізації зі змінною та постійною нормою прибутку.

Ще одним досить важливим напрямом управління капіталом підприємства є оптимізація структури капіталу, що зазвичай виконують у три етапи: дослідження існуючої структури капіталу, а також визначення структурного впливу на ефективність функціонування самого підприємства; оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рентабельності капіталу підприємства; оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості.

Таким чином, оптимізація структури власного капіталу є доволі багатофакторним процесом й не зводиться до якогось стандартного для всіх акціонерних товариств алгоритму дій. Кожне окреме підприємство зазвичай

керується тим критерієм, який на цей момент його діяльності вважається найбільш доцільним.

3.2. Вдосконалення фінансової стратегії підприємства

Для того, щоб оцінити внутрішнє середовище підприємства – його силу і слабкість, а також зовнішні можливості і загрози, побудуємо SWOT-аналіз. SWOT-аналіз, для визначення сильних і слабких сторін ТОВ «Белла-Трейд», а також можливостей і загроз, що витікають з його найближчого оточення (зовнішнього середовища).

Таблиця 3.1

Матриця SWOT-аналізу для ТОВ «Белла-Трейд»

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Є визначальним лідером на ринку. 2. Застосування новітніх технологій. 3. Міцні партнерські зв'язки. 4. Широкий асортимент продукції та планове його оновлення. 5. Наявність довгострокової стратегічної орієнтації. 6. Раціональний розподіл ресурсів підприємства. 7. Потужна маркетингова підтримка. 8. Висока якість продукції. 9. Розвиток соціальної інфраструктури. 10. Збільшення обсягу експорту продукції до 11 країн світу. 11. Запровадження сучасної системи менеджменту та стандартів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Посилення конкурентів на ринку. 2. Висока собівартість продукції. 3. Неоднозначна якість сировини, що постачається
Можливості (O)	Загрози (T)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення асортименту продукції. 2. Розробка і впровадження інноваційних видів продукції. 3. Розширення дистриб'юторської мережі. 4. Збільшення частки виробництва і реалізації продукції на вітчизняному ринку. 5. Збільшення експорту продукції. 6. Посилення значимості брендової політики для споживача в Україні. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Нестабільність ринкового середовища. 2. Посилення позицій найбільших конкурентів на ринку України і за кордоном. 3. Мінливість вітчизняного законодавства. 4. Відсутність якісної перевірки продукції. 5. Наявність нечесної конкуренції. 6. Зростання митних бар'єрів для експорту продукції.

Отже, можна відзначити, що найбільш переважною для підприємства ТОВ «Белла-Трейд» на даному етапі розвитку є стратегія посилення позицій на

міжнародному ринку. Оскільки у підприємства існує ряд переваг, завдяки яким воно є досить сильним конкурентом в Україні та за кордоном. Тому слід укріпити свої позиції перед таким значним кроком, як вихід на нові ринки. Вибрана стратегія, безумовно, частково веде до досягнення поставленої планки.

Для ТОВ «Белла-Трейд» після проведеного аналізу найбільш значимими і вірогідними виявилися можливості розширення частки ринку, розширення асортименту, що призведе до зміни структури капіталу підприємства.

Отже, розглянувши можливості ТОВ «Белла-Трейд», його слабкі і сильні сторони, провівши аналіз погроз, що впливають із зовнішнього середовища, можна визначити стратегію підприємства, при цьому спираючись на меті організації. В результаті SWOT-аналізу з'ясувалося, що конкуренція на даному сегменті ринку посилюється, то має бути переглянута стратегія підприємства.

Для визначення конкурентоспроможного потенціалу ТОВ «Белла-Трейд», виконано аналіз факторів зовнішнього ділового середовища із застосуванням інструменту PEST-аналізу табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Матриця PEST-аналізу для ТОВ «Белла-Трейд»

Політика (P)	Економіка (E)
Проведення реформ в Україні. Зміни в законодавчій і нормативно-правовій базі, що стосується питань виробництва та реалізації непродовольчих товарів. Політична стабільність. Соціально-політичні загрози (страйки, мітинги, заворушення, революції, тероризм, війна). Антимонопольна політика держави, регулювання конкуренції, обмеження нечесної конкуренції, розвиток ринкового середовища. Сучасні світові тенденції на ринку косметичної продукції.	Стан економіки України. Курс національної валюти. Рівень інфляції. Платіжний баланс. Платоспроможний попит населення. Банківська система. Боргові зобов'язання країни. Бюджетна політика.
Соціум (S)	Технологія (T)
Зміни у базових суспільних цінностях. Стан стійкого розвитку. Демографічна, молодіжна політика держави.	Підвищення рівня автоматизації виробництва. Запровадження інноваційних технологій. Запровадження інноваційного складу продукції.

Розглянувши запропонований варіант узагальнюючої матриці PEST-аналізу, можна зробити висновок, що найбільш впливовими для підприємства є економічні фактори, а саме попит на продукцію, зміни рівня цін на ринку та залежність від імпортової сировини, а також політичні фактори, що проявляються у політичній нестабільності та змінах у податковому законодавстві.

За умови, якщо власник підприємства не приймає високих рівнів ризику, основою капіталу підприємства є власні засоби. Проте прагнення до отримання великих прибутків змушує власників використовувати додатковий (позиковий) капітал, основним завданням тут є забезпечення чіткого фінансового контролю та раціонального управління позиковим капіталом.

Підприємство ТОВ «Белла-Трейд» у процесі здійснення господарської діяльності позиковий капітал практично не використовує. Оскільки виплачені проценти за кредит є елементом витрат, а отже, вони зменшують масу прибутку підприємства і рентабельність авансованого капіталу, зростання доходності власного капіталу (якщо доходність активів перевищує плату за позиковий капітал).

Проте, його залучення може забезпечити зростання фінансового потенціалу підприємства при необхідності істотного розширення його активів та зростанню темпів росту обсягів його господарської діяльності, також дає можливість приросту рентабельності власного капіталу.

В такому разі доцільно буде розглянути механізм оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності на конкретному прикладі. Для проведення оптимізаційних розрахунків використаємо механізм розрахунку фінансового важеля. Застосуємо на практиці цей метод за методикою І.О. Бланка [4, с. 220], поданий у табл. 3.4. При розрахунку використаємо 6 умовних варіантів (моделей) співвідношення власного і позикового капіталів.

Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності підприємства ТОВ «Белла-Трейд» (грн)

Показники	2020 рік					
	1 модель	2 модель	3 модель	4 модель	5 модель	6 модель
Середня сума всього капіталу, що використовується	349656	449558	629382	1048970	3146910	314691
Середня сума власного капіталу	314691	314691	314691	314691	314691	314691
Середня сума позикового капіталу	34965	134867	314691	734279	2832219	0
Структура капіталу:						
власний	90,00%	70,00%	50,00%	30,00%	10,00%	100,00%
позичковий	10,00%	30,00%	50,00%	70,00%	90,00%	0,00%
Сума валового прибутку	253308	253308	253308	253308	253308	253308
Економічна R активів, %	72,44	56,35	40,25	24,15	8,05	80,49
Серед. рівень за кредит, %	18	21	24	26	29	0
Сума відсотків сплачених за використання позикового капіталу, %	6293,7	28322,07	75525,84	190912,54	821343,51	0
Сума валового прибутку з урахуванням витрат зі сплативідсотків за кредит	247014,3	224985,93	177782,16	62395,46	-568035,51	253308
Ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
Сума податку на прибуток	44462,574	40497,4674	32000,7888	11231,1828	-102246,392	45595,44
Сума чистого прибутку, що залишився в розпорядженні підприємства	202551,726	184488,463	145781,371	51164,2772	-465789,118	207712,56
R власного капіталу,%	64,37	58,63	46,33	16,26	-148,01	66,01
ЕФЛ	4,96	12,42	13,32	-3,54	-154,62	0,00

Таким чином, найвищий коефіцієнт рентабельності власного капіталу досягається при коефіцієнті фінансового левеїджу 0, що визначає величину залученого та власного капіталу в пропорції 100% : 0%, при цьому рентабельність власного капіталу становить 66,01%.

Отже, проведення багатоваріантних розрахунків з використанням механізму фінансового левериджу дає змогу визначити оптимальну структуру капіталу, яка забезпечує максимізацію рівня фінансової рентабельності, що визначає співвідношення залученого та власного капіталу в пропорції 100% : 0%.

За даними виконаних розрахунків підприємству ТОВ «Белла-Трейд» не вигідно нарощувати позиковий капітал, оскільки це не приводить до зростання рентабельності власного капіталу, а веде до його скорочення. Це пов'язано з тим, що рівень рентабельності активів перебуває на рівні, нижчому ніж мінімальна процентна ставка за кредит.

Розглянемо на практиці метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації її вартості. Процес оптимізації за допомогою цього методу заснований на попередній оцінці вартості власного та позикового капіталу за різних умов його залучення та здійснення багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу .

Найбільший рівень рентабельності власного капіталу спостерігається при шостому варіанті розрахунків, що відповідає фінансуванню діяльності страховика за рахунок власного капіталу без залучення кредитів. За цих умов чиста рентабельність власного капіталу складе 66,01%. Надалі при зростанні частки позикового капіталу рентабельність власного капіталу знижується й у п'ятому варіанті розрахунків наявна збитковість власного капіталу через наявність чистого збитку у підприємства. Ефект фінансового важеля в четвертому та п'ятому варіантах за проведеними розрахунками має від'ємне значення (-3,54 та -154,62 відповідно) у зв'язку з тим, що показник валової рентабельності активів має досить низьке значення порівняно з розміром процентної ставки за кредит з урахуванням премії за ризик.

Оптимізація структури капіталу підприємства за критерієм мінімізації його вартості (грн)

Показники	2020 рік					
	1 модель	2 модель	3 модель	4 модель	5 модель	6 модель
Середня сума всього капіталу, що використовується	349656	449558	629382	1048970	3146910	314691
Середня сума власного капіталу	314691	314691	314691	314691	314691	314691
Середня сума позикового капіталу	34965	134867	314691	734279	2832219	0
Структура капіталу:						
власний	90,00%	70,00%	50,00%	30,00%	10,00%	100,00%
позичковий	10,00%	30,00%	50,00%	70,00%	90,00%	0,00%
3. Норма дивіденду, %	6,5	6	5,5	5,2	5	7
4. Процентна ставка за кредит, %	8,2	8,7	9,2	9,7	10,2	0
5. Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
6. Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
7. Процентна ставка за кредит з урахуванням податкового коректора (ряд.4 x ряд.6), %	1,476	1,566	1,656	1,746	1,836	0
8. Плата за власний капітал, % (р.2.1*р.3/100)	5,85	4,20	2,75	1,56	0,5	7
9. Плата за позиковий капітал, % (р.2.1*р.3/100)	0,65	1,79	2,75	3,64	4,5	0
10. Середньозважена вартість капіталу,%	5,33	0,03	0,02	0,03	0,04	0,07

Як бачимо з табл. 3.5 мінімальна середньозважена вартість капіталу досягається у випадку співвідношення 50/50. Така структура може максимізувати ринкову вартість підприємства. Також розглянемо метод оптимізації структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків. Тепер проведемо коригування одержаного оптимального розподілу капіталу підприємства на власний, позиковий короткостроковий і довгостроковий за допомогою моделі прийняття рішень з урахування трьох підходів (стратегій) до фінансування капіталу підприємства – агресивного, помірнього, консервативного.

Моделі прийняття рішень фінансування капіталу підприємства

Агресивна стратегія	
$ПК_{кор} = 0,33 \times 629382 = 207696,06$	$ПК_{довг.} = 0,3 \times 629382 = 188814,60$
Помірна стратегія	
$ПК_{кор} = 0,33 \times 629382 = 207696,06$	$ПК_{довг.} = 0,167 \times 629382 = 105106,79$
Консервативна стратегія	
$ПК_{кор.} = 0,167 \times 629382 = 105106,79$	$ПК_{довг.} = 0,067 \times 629382 = 42168,59$

Аналізуючи дані табл. 3.6, можна сказати, що з урахуванням трьох різних підходів фінансування капіталу підприємства, суми короткострокового та довгострокового капіталів мають різне значення. За агресивного підходу сума короткострокового капіталу дорівнює 207 696,06 тис. грн., а довгострокового – 188 814,60 тис. грн. За помірної підходу сума короткострокового капіталу дорівнює 207 696,06 тис. грн., а довгострокового – 105 106,79 тис. грн. а за консервативного – 105 106,79 та 42 168,59 тис. грн.. відповідно. Елементи цього потоку і вказують на оптимальні з погляду інвестора розміри позикового короткострокового, довгострокового та власного капіталів.

Як бачимо, оптимальна структура капіталу не є стабільною, оскільки фінансування підприємства є динамічним процесом, а також модифікуються чинники, що впливають на структуру капіталу, особливо в умовах нестабільної економічної ситуації. Відповідно змінюються і переваги підприємства у виборі певних джерел формування структури капіталу.

Отже, запропонований порядок розрахунків щодо формування оптимальної цільової структури капіталу дасть змогу не тільки оперативної й оптимально структурувати капітал, а й спрогнозувати зростання рентабельності власного капіталу та фінансової стійкості страхової компанії на майбутнє, розробити загальні можливі напрями підвищення ефективної діяльності підприємства в цілому.

3.3. Планування структури балансу ТОВ «Белла-Трейд»

Структура статей активу і пасиву прогнозного балансу дасть можливість оцінити у процентному відношенні зміни, які відбудуться в джерелах формування і напрямках розміщення капіталу, проаналізувати їх вплив на показники ефективності використання необоротних і оборотних активів, власного і сукупного капіталу.

Таким чином, на основі прогнозного балансу активів і пасивів підприємство зможе оцінити:

- імовірний фінансовий стан на кінець планового періоду;
- раціональність розміщення власного капіталу підприємства;
- ефективність використання власного та сукупного капіталів підприємства.

В разі очікуваного незадовільного фінансового стану або потреби більш інтенсивного його зміцнення підприємство здійснює пошуки шляхів і резервів підвищення ділової активності щодо збільшення обсягів діяльності і прибутку, оптимізації структури активів і пасивів балансу і вносить відповідні корективи у попередні розділи фінансового плану.

Стратегічний аналіз показників проектного балансу доцільно починати з вивчення припущень, використаних під час його підготовки. При цьому, доцільно використовувати метод відсотку від продажу оскільки припускається, що при максимальному використанні наявних ресурсів (активів) разом із зростанням обсягів реалізації має пропорційно зростати низка статей балансу.

Прогнозний баланс за своєю формою і змістом повинен бути наближений до балансу форми 1. В ньому доцільно передбачувати укрупнені статті активів і пасивів, за допомогою яких можна дати оцінку фінансової стійкості підприємства. Статті проектного балансу прийнято класифікувати за ознакою залежності від обсягів продажу на автоматично утворені і регульовані.

Автоматично утворені й регульовані статті подані в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

**Форма прогнозного балансу активів і пасивів підприємства на кінець
планового періоду**

Статті балансу	На початок планового періоду		На кінець планового періоду	
	сума, тис. грн	%	сума, тис. грн	%
Актив				
I. Необоротні активи				
Основні засоби:	10817,00	3,68	13966,00	3,83
Усього за розділом I	12751,00	4,34	38014,00	10,42
II. Оборотні активи				
Запаси:	66716,00	22,72	98029,00	26,86
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	178511,00	60,79	187647,00	51,42
Грошові кошти та їх еквіваленти:	27927,00	9,51	31057,00	8,51
Усього за розділом II	280917,00	95,66	326824,00	89,56
III. Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-
Баланс	293668,00	100,00	364908,00	100,00
Пасив				
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	265457,00	90,39	265457,00	72,75
Резервний капітал	1544,00	0,53	1544,00	0,42
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-51,00	-0,02	47690,00	13,07
Усього за розділом I	266950,00	90,90	314691,00	86,24
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	-	-	-
II. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, роботи, послуги	22907,00	7,80	49708,00	13,62
розрахунками з оплати праці	749,00	0,26	3066,00	0,84
Поточні забезпечення	2417,00	0,82	3195,00	0,88
Доходи майбутніх періодів	410,00	0,14	410,00	0,11
Інші поточні зобов'язання	58,00	0,02	123,00	0,03
Усього за розділом II	26718,00	9,10	50217,00	13,76
Баланс	293668,00	100,00	364908,00	100,00

Варто зауважити, що наведена класифікація не є стандартною та може зазнавати змін відповідно до певної ситуації. Для складання проектного балансу підприємства ТОВ «Белла-Трейд», потрібно згрупувати статті балансу і розрахувати їхні прогнозовані значення на основі наступних припущень.

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємство планує збільшити на 12%. Підставою для цього припущення є динаміка продажу продукції за останні 3 роки: 11%, 12% і 13% відповідно. Якщо обсяг реалізації зросте на 12%, то пропорційно повинні зрости автоматично утворенні статті балансу.

Прогнозований баланс підприємства ТОВ «Белла-Трейд» представлено у таблиці 3.8, і містить баланс за 2019 рік та проєктований баланс на наступний рік.

Таблиця 3.8

Прогнозний баланс підприємства ТОВ «Белла-Трейд» на 2020 рік

Статті балансу	2019	прогноз	2020	Відхилення	
				Абсолютні	%
Актив					
I. Необоротні активи					
Основні засоби:	13966	1,12	15642	1676	12,00
Усього за розділом I	38014		39690	1676	4,41
II. Оборотні активи					
Запаси:	98029	1,12	109792	11763	12,00
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	187647	1,12	210165	22518	12,00
Грошові кошти та їх еквіваленти:	31057	1,12	34784	3727	12,00
Усього за розділом II	326824		364832	38008	11,63
III. Витрати майбутніх періодів	914	1,12	1024	110	12,00
Баланс	364908		397601	32693	8,96
Пасив					
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал	265457		265457	0	0,00
Резервний капітал	1544		1544	0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	47690	1,12	53413	5723	12,00
Усього за розділом I	314691		320414	5723	1,82
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	-	-	-	-
II. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Поточна кредиторська заборгованість за:					
товари, роботи, послуги	49708	1,12	55673	5965	12,00
розрахунками з оплати праці	3066	1,12	3434	368	12,00
Поточні забезпечення	3195		3195	0	0,00
Доходи майбутніх періодів	410		410	0	0,00
Інші поточні зобов'язання	123	1,12	138	15	12,00
Усього за розділом II	50217		50217	0	0,00
Баланс	364908		384305	32693	8,96

Отже, отриманні дані свідчать, що актив проєктованого балансу внаслідок першого етапу прогнозування перевищив пасив на 13 296 тис. грн. Ця сума визнає

загальні фінансові потреби підприємства ТОВ «Белла-Трейд» станом на кінець 2020 року.

Для того, щоб урівняти актив і пасив балансу, необхідно прийняти рішення про розподіл суми ДНФ, тобто визначити джерела покриття активів.

Припустимо, що керівництво підприємства ТОВ «Белла-Трейд» вирішило збільшити суму короткострокових кредитів банку на 13 296 тис. грн. Це рішення дозволяє урівноважити актив і пасив проектного балансу і ліквідувати дефіцит джерел фінансування.

Хоча проектований баланс і має завершений вигляд, процес його складання і аналізу ще не закінчено. Під час проведення аналітичних процедур не завжди можна повністю покладатися на припущення про пропорційне збільшення автоматично утворених статей балансу та максимальне використання наявних активів. Досить часто підприємства мають основні засоби, які вищі за потребу, надлишок або нестачу грошових активів, запасів тощо. А тому прогнозовані значення статей балансу потребують уточнення на основі використання інформації поточного обліку, аналітичних досліджень.

Враховуючи, що потрібні управлінські рішення можуть суттєво впливати на фінансовий стан підприємства, доцільно при складанні прогнозованого балансу його статті розглядати як регульовані, а не автоматично утворені.

Більшість первинних прогнозів, підготовлених з допомогою методу процента від продажу, підлягають додатковому уточненню. Це стосується насамперед, необоротних і оборотних активів, оскільки їх надмірне нарощування з фінансового погляду зору є не вигідним для підприємства.

Сукупну вартість, на яку потрібно змінити основні фонди в наступному році, часто визначають з допомогою прийому коригування надлишку потужності. Його суть полягає у врахуванні частини основних фондів, які використовуються не повністю.

Наприклад, якщо балансова вартість основних фондів підприємства ТОВ «Белла-Трейд» на кінець 2019 року становила 13 966 тис. грн., але наявне виробниче обладнання та устаткування використовувалося не повністю, то

нарощувати виробничі потужності на 12% (пропорційно прогнозованому зростанню обсягів реалізації) не вигідно – краще повністю задіяти потенціал наявних основних засобів.

Припустимо, що існує надлишок потужності наявних основних фондів, які реально задіяні у господарському процесі лише на 95%. Тоді прогноз вартості основних фондів на 2020 року для підприємства ТОВ «Белла-Трейд» буде становити: $13\,966 \times 1,12 \times 0,95 = 14\,859,82$ грн.

Таким чином, протягом 2020 року необхідно збільшити основні фонди приблизно на 894 тис. грн. – менше, ніж виходило у прикладі, наведеному у табл.3.8 (зростання на 1 676 тис. грн.). Різниця у розрахунках становить 782 тис. грн. (1 676 тис. грн. – 894 тис. грн.). Саме ця сума становить скориговану потужність. Відповідно, прогнозовані активи можна зменшити на 782 тис. грн. тільки за рахунок основних фондів.

Отже, розглянувши питання, пов'язані з уточненням статей проектного балансу і оцінкою оптимальності розподілу ДНФ, можна скласти відкоригований баланс на кінець 2020 року, врахувавши важливі стратегічні рішення та можливість використання внутрішніх резервів. Для досягнення рівноваги між активом і пасивом після коригування основних засобів, запасів було переглянуто попереднє рішення про розподіл ДНФ. Для досягнення рівноваги між активом (397 601 тис. грн.) і пасивом балансу (384 305 тис. грн.) на величину ДНФ у 13 296 тис. грн. буде зменшена на 13 296 тис. грн. потреба підприємства в короткострокових кредитах.

Таким чином, стратегічний аналіз фінансових потреб потрібно проводити дуже ретельно, з використанням різних методичних прийомів, припущень і підходів. Проектований баланс дозволить приймати важливі стратегічні рішення на основі кількісних оцінок.

Висновки до розділу 3

Визначено та систематизовано основні напрямки управління капіталом підприємства з метою підвищення ефективності його використання. Доведено, що ефективне управління капіталом є основним критерієм прибуткової діяльності, фінансової стабільності та привабливості підприємства. У результаті дослідження проведена оптимізація джерел формування активів підприємства за критерієм максимізації рівня рентабельності власного капіталу та критерієм мінімізації його вартості, для чого визначено майновий та фінансовий лівериджи, визначено, що за рахунок зростання позикового капіталу на підприємстві, відбувається не тільки зниження рентабельності власного капіталу, але й суттєве погіршення платоспроможності підприємства і, як наслідок, відсутність необхідної кількості власних грошових коштів.

Виявлено, що використання багатофакторної моделі аналізу власного капіталу забезпечило комплексний підхід до аналізу рентабельності власного капіталу підприємства, що дало змогу визначити вплив окремих складових власного капіталу на загальний фінансовий стан ТОВ «Белла-Трейд». Доведено, що це сприятиме вдосконаленню системи управління досліджуваним підприємством.

Обґрунтовано вплив окремих індикаторів на формування власного капіталу ТОВ «Белла-Трейд». та аргументовано концепцію прогнозування інструментів, важелів, які впливають на формування власного капіталу.

ВИСНОВКИ

Отже, в магістерській кваліфікаційній роботі здійснено аналіз фінансового стану ТОВ «Белла-Трейд» та наведено рекомендації щодо покращення діяльності підприємства та оптимізації його структури капіталу. За результатами виконаних завдань можна резюмувати наступне:

1. Структура капіталу, формулює аспекти фінансової, операційної та інвестиційної діяльності, та активно впливає на кінцеві результати його діяльності. Формування оптимальної структури капіталу нерозривно пов'язане з урахуванням особливостей кожної із складових частин підприємства. Структурування елементів капіталу підприємства при використанні запропонованих класифікаційних ознак в процесі його формування, дозволяє створити основу раціонального складу капіталу за джерелами утворення та забезпечити оптимізацію форм залучення з врахуванням специфіки господарської діяльності підприємства та умов її здійснення.

2. Однією з найскладніших процедур в управлінні формуванням капіталу є оптимізація структури. Саме вона виражає таке співвідношення використання власного і позикового капіталу, яке забезпечує найбільш ефективний взаємозв'язок між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом фінансової стійкості, цим самим максимізуючи ринкову вартість (ціну) підприємства.

3. Оптимізація структури капіталу є одним із найбільш важливих і складних завдань, які вирішуються у процесі фінансового управління підприємством. Оптимальна структура капіталу являє собою таке співвідношення використання власних і позичених коштів, при якому забезпечується ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість. Основною метою цього аналізу є виявлення тенденцій динаміки обсягу і складу капіталу в

передплановому періоді, їх вплив на фінансову стійкість і ефективність використання капіталу.

4. Управління капіталом є важливим та безперервним процесом, який потребує постійної уваги зі сторони керівництва підприємства. Для оцінки ефективності управління капіталом підприємства необхідно завжди глобально оцінювати стан підприємства, фінансові показники є вагомою частиною аналізу. Таким чином, спроможність підприємства досягнути успіху на ринку в умовах жорсткої конкуренції, перш за все, залежить від ефективності управління його капіталом. Своєчасна та правильна оцінка ефективності використання капіталу дозволяє виявити не тільки стан, але й причини, що перешкоджають успішному розвитку підприємства.

5. Розглянута загальна економічна характеристика підприємства ТОВ «Белла-Трейд», на прикладі якого проводилися фінансові розрахунки для визначення оптимальної структури капіталу підприємства. Головною метою фінансової діяльності ТОВ «Белла-Трейд» є нарощування капіталу і забезпечення стійкого положення на ринку. Для цього потрібно постійно підтримувати рентабельність та платоспроможність підприємства, а також оптимальну структуру активу і пасиву балансу.

6. Фінансовий стан підприємства ТОВ «Белла-Трейд» характеризується системою показників, що відображають стан суб'єкта господарювання фінансувати свою діяльність на фіксований момент часу за рахунок власного і позикового капіталу в процесі його кругообігу. Аналіз структури та динаміки капіталу ТОВ «Белла-Трейд» показав приріст власного капіталу, який відбувається за рахунок нерозподіленого прибутку, оскільки всі інші його складові показали тенденцію до зниження.

Зміна питомої ваги статутного капіталу, іншого додаткового капіталу та резервного капіталу у валюті балансу протягом 2016-2019 років відбувалася за рахунок зміни розміру інших складових, тому що їх власне значення не змінювалося. Зміна структури власного капіталу характеризується найбільшим ростом нерозподіленого прибутку та його частки. Співвідношення власних і

позикових коштів на підприємстві за досліджуваний період зменшується з 4,9:1 до 2,98:1, однак таке співвідношення забезпечує достатній запас фінансової стійкості.

7. У 2019 році ТОВ «Белла-Трейд» показало зростання практично за всіма розрахованими показниками рентабельності, що означає покращення фінансового стану та стабільний розвиток підприємства. Рентабельність власного капіталу підприємства збільшилась у порівнянні з минулим роком, причому найбільшою мірою та рентабельності, обчисленої за прибутку від продажу, що пов'язано з випереджаючими темпами його приросту, але порівняно з темпами зростання чистого прибутку і прибутку до оподаткування.

Аналізуючи вплив факторів на рентабельність власного капіталу компанії, дійшли висновку, що зменшення рентабельності продажів у 2019 році, порівняно з 2016 призвело до скорочення рентабельності власного капіталу на 0,01. Пришвидшення оборотності активів на 0,03 обороту викликало збільшення рентабельності власного капіталу на 0,01, а зменшення коефіцієнта фінансової залежності – до зменшення рентабельності власного капіталу на 0,03.

8. Враховуючи результати проведених теоретичних та аналітичних досліджень на ТОВ «Белла-Трейд» були запропоновані наступні заходи по удосконаленню структури капіталу підприємства: врахувати перспективи розвитку господарської діяльності ТОВ «Белла-Трейд». Процес формування структури капіталу підпорядкований завданням забезпечення його господарської діяльності не тільки на початковій стадії функціонування підприємства, але і в найближчій перспективі; забезпечити відповідність позичкового капіталу, який залучається, обсягу активів, які формуються на підприємстві, тобто оборотних та необоротних активів. Загальна потреба в капіталі підприємства ґрунтується на його потребі в оборотних та в необоротних активах; забезпечити оптимальність структури капіталу з позицій ефективного функціонування. Умови досягнення високих кінцевих результатів діяльності ТОВ «Белла-Трейд» значною мірою залежать від структури капіталу з позиції його належності.

9. Фінансовий стан підприємства можна покращити за рахунок підбору

найоптимальнішого співвідношення позикового та власного капіталів, який може забезпечити мінімальний фінансовий ризик при максимальній рентабельності власного капіталу. Враховуючи три різні підходи фінансування капіталу підприємства, суми короткострокового та довгострокового капіталів мають різне значення. За агресивного підходу сума короткострокового капіталу дорівнює 207 696,06 тис. грн., а довгострокового – 188 814,60 тис. грн. За помірною підходу сума короткострокового капіталу дорівнює 207 696,06 тис. грн., а довгострокового – 105 106,79 тис. грн. а за консервативного – 105 106,79 та 42 168,59 тис. грн.. відповідно.

10. Розроблено прогнозний баланс підприємства ТОВ «Белла-Трейд» на кінець 2020 року, врахувавши важливі стратегічні рішення та можливості використання внутрішніх резервів. Для досягнення рівноваги між активом і пасивом після коригування основних засобів, запасів було переглянуто попереднє рішення про розподіл ДНФ. Для досягнення рівноваги між активом (397 601 тис. грн.) і пасивом балансу (384 305 тис. грн.) на величину ДНФ у 13 296 тис. грн. буде зменшена на 13 296 тис. грн потреба підприємства в короткострокових кредитах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Афанасьев А. А. Управление структурой капитала: учеб. / А. А. Афанасьев, С. А. Кравченко / Экономика. Финансы. Право. – 2003. – № 1. – 288 с.
2. Базилевич В.Д. Экономическая теория: Политекономия: Учебник / В.Д. Базилевич. – 9-е вид., доповн. – К.: Знання, 2018. – 710 с.
3. Бем-Баверк Ойген фон. Избранные труды о ценности, проценте и капитале / Ойген фон Бем-Баверк ; [предисл. Й.А. Шумпетер; пер. с нем. Л.И.Форберта, А.Санина; пер. с англ. Н.В. Автономовой; пер. с лат. А.А. Россиуса]. – М. : Эксмо, 2009. – 912 с.
4. Бланк И.А. Управление формированием капитала предприятия/ И.А. Бланк. – 2-е изд., стер. – К.: Эльга, 2014. – 512 с.
5. Богачева Г.Н. О многогранной трактовке категории «капитал» / Г.Н. Богачева, Б.А. Денисов // Менеджмент в России и за рубежом, 2000. – С. 13-24.
6. Булатов А.С. Экономика: учебн. / А.С. Булатов. / М.: БЕК , 2015. – 632 с.
7. Бурдые П. Формы капитала / П. Бурдые / Экономическая социология, 2012. – Т.3. – № 5. – С. 60-74.
8. Бутко А. Д. Щодо питання управління власним капіталом підприємства / А. Д. Бутко, А. М. Пташник // Вісник Львівської комерційної академії. – 2014. – Вип. 35. – С. 56-60.
9. Варичева Р. В. Власний капітал: функціональний підхід до трактування сутності, напрями класифікації у вітчизняній та зарубіжній практиці Р. В. Варичева // Вісник ЖДТУ, 2011. – № 2 (52). – С. 37-42.
10. Вітренко О. В. Облікова політика підприємства як інструмент інформаційного забезпечення фінансової безпеки в управлінні власним капіталом / О. В. Вітренко // Науковий вісник Херсонського державного університету, 2015. – Випуск 11. Частина 5. – С. 140-144.

11. Волонтир Л. О. Економіко-математичне моделювання в аналізі ефективності використання фінансових ресурсів / Л. О. Волонтир, А. В. Томаш // Збірник наукових праць ВНАУ, 2011. – №2 (53), том 3. – С. 29-36.
12. Гайдаєнко О.М. Формування оптимальної структури капіталу підприємства / О.М. Гайдаєнко, М.О. Славінська // Міжнародний збірник наукових праць Облік. Економіка. Менеджмент, 2016.– № 1(9). – Ч. 1. – С. 100-107.
13. Гарасим П. М. Власний капітал підприємства як об'єкт обліково-аналітичної діяльності / П. М. Гарасим, Н. О. Лобода, М. П. Гарасим // Економічні науки: Серія «Облік і фінанси», 2015. – Випуск 12 (45). Ч. 1. – С. 67-73.
14. Давиденко Н. М. Фінансовий леверидж в оптимізації структури капіталу підприємств / Н. М. Давиденко. – Агросвіт, 2015. – № 1. – С. 10-13.
15. Джеджула В. В. Особливості управління капіталом підприємств кондитерської галузі / В.В. Джеджула, І.Ю. Єпіфанова, О.Г. Стемблевська // ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ, 2017. – Випуск 7. – С. 128-133.
16. Джеджула В.В. Перспективи використання сучасних форм фінансового забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств / Джеджула В.В. Єпіфанова І.Ю. // Управління інноваційною, інвестиційною та економічною діяльністю підприємств : монографія / за заг. ред. Л.М. Савчук. – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 520 с.
17. Довбня С. Б. Оптимізація фінансування як засіб підвищення фінансової стійкості підприємства / С. Б. Довбня, Т. М. Разгоняєва // Економічний вісник, 2014. – №1. – С. 88-94.
18. Дрига С.Г. Диспропорції в структурі капіталу підприємства та їх вплив на фінансові показники роботи підприємства / С. Г. Дрига, І.Д. Міщенко. Молодий вчений, 2017. – № 8 (48). – С. 441-445.
19. Дрозд І. В. Напрями підвищення ефективності використання власного капіталу вітчизняними підприємствами / І. В. Дрозд // ВІСНИК ЖДТУ. Економічні науки, 2009. – № 1 (47). – С. 1-5.

20. І. Шумпетер. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу: навч. посіб. / – К.: Києво-Могилянська академія, 2011. – 244 с.
21. Касян С. Я. Управління капіталом підприємств України / С. Я. Касян / матеріали міжн. наук. конф., – Л. : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2005. – С. 142-143.
22. Квасницька Р.С. Управління капіталом підприємства через призму еволюції його визначення та змісту як економічної категорії / Р.С Квасницька / Наукові праці Донецького національного університету, 2013. – №56. – С.223-229.
23. Кенэ Ф.Физиократы. Избранные экономические произведения: [пер. с фр., англ. инем.] / Ф. Кенэ[идр.]; предисл. П.Н. Ключкин. – [Юбилейн. изд.]. – М.: Эксмо, 2008. – 1199 с.
24. Ковалев В.В. Финансовый анализ. Управление капиталом. Выбор инвестиций. / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 512 с.
25. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія / Л. А. Лахтіонова. – Київ : КНЕУ, 2015. – 387 с.
26. Маркс К. Капітал: навч. посіб. / К. Маркс. – К.: Наш формат, 2018 – 696 с.
27. Малярець Л. М. Управління процесом росту власного капіталу підприємства: моногр. / Л. М. Малярець, Н.М. Пономаренко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2018. – 132 с.
28. Маматова Л. Ш. Оптимізація структури капіталу та її вплив на потенціал підприємства / Л. Ш. Маматова // Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки, 2017. – С. 299-305.
29. Менгер К. Основания политической экономии / К. Менгер / Университетская библиотека Александра Погорельского. – М.: Территория будущего, 2015. – 496 с.
30. Мних Є.В. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства: навч. посіб. / Є.В.Мних, А.Д. Бутко, О.К. Большакова та ін.; за ред. проф. Є.В. Мниха. - К.: КНТЕУ, 2005. - 232 с.

31. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
32. Офіційний сайт ТОВ «Белла-Трейд», – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bellatrade.com.ua_UA/location/3.
33. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
34. Полінкевич О. М. Суть понять «капітал» та «оптимальна структура капіталу підприємств» в економічній науці / О. М. Полінкевич, О. М. Панькевич // Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Економічні науки. Серія: Економічна теорія, 2019. – Випуск 11 (44). – С. 143-152.
35. Полінкевич О. М. Суть та роль фінансових ресурсів підприємств / О.М. Полінкевич, А. Л. Іванова // Економічний форум, 2015. – № 2. – С. 1-6.
36. Пономарьов Д. Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання / Д.Е. Пономарьов Інвестиції: практика та досвід, 2016. – № 5. – С. 53-58.
37. Робинсон Дж. Экономические истоки диктатуры и демократии: підруч. / Дж. Робинсон, Д. Аджемоглу. – М. : Висшая школа экономики, 2015. – 512 с
38. Рудика В. І. Теоретична сутність категорії «власний капітал підприємства» / В. І. Рудика, Г. О. Сукрушева, Т. Ю. Гонтар // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2017. – Випуск 17. – С. 436-439.
39. Савицька А. Г. Економічний аналіз діяльності підприємств. – Київ : Знання, 2007. – 668 с.
40. Сарапіна О. А. Управління власним капіталом підприємства / О. А. Сарапіна, Т. В. Шептіка // Молодий вчений. Економічні науки, 2018. – № 1 (16). – С. 53-57.
41. Семенов А. Г. Оптимізація структури капіталу підприємства за критерієм максимізації його рентабельності / А. Г. Семенов, О. В. Ярошевська // Держава та регіони, 2014. – № 5 (80). – С. 117-128.

42. Семенов Г. А. Методи оптимізації структури капіталу / Г. А. Семенов, С. А. Король // Держава та регіони. – 2020. – № 4. – С. 164-169.
43. Семенов Г. А. Оцінка ефективності структури капіталу акціонерного товариства [Електронний ресурс] / Г. А. Семенов О. О. Єропутова, А. В. Єлькін. – Режим доступу : http://ier.donetsk.ua/publish/sbor/all_text/b2012/7
44. Славюк Р. А. Управління структуруванням власного капіталу акціонерних товариств : монографія / Р. А. Славюк, Н. М. Чиж. – Київ : УБСНБУ, 2019. – 358 с.
45. Сміт А. Багатство народів. Дослідження про природу та причини добробуту націй: навч. посіб. / А.Сміт. –К.: Наш формат, 2018. – 722 с.
46. Сук Л. К. Фінансовий облік: навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – Київ: Знання, 2012. – 647 с.
47. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с.
48. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік. Оподаткування і звітність / Н. М. Ткаченко. – Київ : НУХТ, 2018. – 976 с.
49. Ткачик Л. П. Методи оптимізації структури позикового капіталу підприємства / Л. П. Ткачик, В. В. Пфайфер // «Молодий вчений» , 2018. – № 12 . – Частина 2. – С. 173- 176.
50. Управління фінансами суб'єктів господарювання в умовах глобальної трансформації : монографія / За ред. І. С. Гуцала. – Т.: ТНЕУ, – 2015. – 484 с.
51. Финансовый менеджмент: учеб. / под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Перспектива, 1998. – 656 с.
52. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / [Васьківська К. В., Сич О. А.]. – Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. – 236 с.
53. Фінансовий менеджмент: підруч./ кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. - К.: КНЕУ, 2005. – 535 с.
54. Фішер І., Економікс: підруч. / І. Фішер, Р. Дорнбуш, К. Шмалензи, – М.: Дело, 2003. – 764 с.
55. Фролова Л.В. Капітал підприємства: формування та використання: навч.

посіб. / Л.В. Фролова, Л.В. Семерунь // – Донецьк: ДНУЕТ, 2015. – 121 с.

56. Чернякова Р. А. Формування оптимальної структури капіталу підприємства / Р. А. Чернякова // Економіка харчової промисловості., 2013. – № 1. – С. 43-45.

57. Чорна О. Є. Управління капіталом підприємства в умовах ринкової трансформації економіки України : дис. ... канд. екон. наук: / О. Є. Чорна ; Одеський держ. економічний ун-т. – Одеса, 2015. – 176 с.

58. Чорна О. М. Економічний зміст та проблематика управління капіталом підприємства реального сектору економіки в Україні / О. М. Чорна – Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції, 2013. – 423 с.

59. Швиданенко Г. О. Управління капіталом підприємства : навч. посібник / Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук. – Київ : Вид-во КНЕУ, 2017. – 440 с.

60. Югас Є. Ф. Економічна сутність та види капіталу підприємств / Е. Ф. Югас, О. І. Олексик // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка, 2014. – Вип. 2 (43). – С. 63-67.

61. Юрій С. М. Резервний капітал як джерело формування власного капіталу / С. М. Юрій // Інноваційна економіка: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2013. – № 1(39). – С. 230-233.

62. Якимчук Л. М. Суть, завдання та принципи здійснення стратегічного контролю на підприємстві / Л. М. Якимчук, В. М. Чубай // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси, 2015. – Вип. 9(3). – С. 513-520.

63. Яремко І. Й. Управління капіталом підприємства : економічний і фінансовий інструментарій : монографія / І. Й. Яремко. – Львів : Каменяр, 2016. – 176 с.

ДОДАТОК А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **Товариство з обмеженою відповідальністю "Белла-Трейд"**

Територія **КИЇВСЬКА**

Організаційно-правова форма господарювання **Товариство з обмеженою відповідальністю**

Вид економічної діяльності **Оптова торгівля фармацевтичними товарами**

Середня кількість працівників **1 241**

Адреса, телефон **вул. ім. АДАМА МІЦКЕВИЧА, буд. 15 А, м. БЕРЕЗАНЬ, КИЇВСЬКА обл., 07543**

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число) 2017 12 31

за ЄДРПОУ 32119145

за КОАТУУ 3210400000

за КОПФГ 240

за КВЕД 46.46

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	534	638
первісна вартість	1001	2 332	2 860
накопичена амортизація	1002	1 798	2 222
Незавершені капітальні інвестиції	1005	237	230
Основні засоби	1010	8 324	9 586
первісна вартість	1011	17 137	18 916
знос	1012	8 813	9 330
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	15	15
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	470	812
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9 580	11 281
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	65 807	83 686
Виробничі запаси	1101	2 387	2 455
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	63 420	81 231
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	136 617	156 503
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	123	377
з бюджетом	1135	9 559	3 762
у тому числі з податку на прибуток	1136	6 424	2 033
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 322	3 005
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	33 618	16 639
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	33 543	16 558
Витрати майбутніх періодів	1170	744	504
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	88	218
Усього за розділом II	1195	248 878	264 694
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	258 458	275 975

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	265 457	265 457
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	1 544	1 544
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(45 234)	(24 962)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	221 767	242 039
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1615	31 740	27 153
товари, роботи, послуги	1620	236	335
розрахунками з бюджетом	1621	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1625	224	262
розрахунками зі страхування	1630	1 262	775
розрахунками з оплати праці	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1650	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страхового діяльністю	1660	2 775	4 100
Поточні забезпечення	1665	410	410
Доходи майбутніх періодів	1670	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1690	44	901
Інші поточні зобов'язання	1695	36 691	33 936
Усього за розділом III	1700	-	-
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Усього за розділом IV	1800	-	-
Усього за розділом V	1900	258 458	275 975
Баланс	1900	258 458	275 975

Керівник

Головний бухгалтер

Вишневецькі

ГЛС

Гаврилюк

О.С.

Вишневецькі Міхал Єжи

Гаврилюк Ольга Сергіївна

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Белла-Трейд" (найменування) Дата (рік, місяць, число) 2017 12 31 за ЄДРПОУ 3218748

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2017 р. **ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО**

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	772 230	695 160
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(591 557)	(516 320)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	180 673	178 840
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	6 373	5 156
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(20 908)	(18 215)
Витрати на збут	2150	(135 185)	(121 816)
Інші операційні витрати	2180	(7 529)	(12 044)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	23 424	31 921
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 140	736
Інші доходи	2240	233	215
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	24 797	32 872
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(4 525)	(5 947)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	20 272	26 925
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	20 272	26 925

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 492	4 117
Витрати на оплату праці	2505	40 962	43 714
Відрахування на соціальні заходи	2510	6 680	6 590
Амортизація	2515	2 418	1 752
Інші операційні витрати	2520	108 861	95 759
Разом	2550	163 413	151 932

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЄПІП
Вишнівський
М.С.
Гаврилюк
О.С.

Вишнівський Міхал Єжи

Гаврилюк Ольга Сергіївна

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Белла-Трейд"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ
2017 | 12 | 31

за ДІЯЛЬНІСТЬ
ДОКУМЕНТ ЗАТВЕРДЖЕНО

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2017** р.

Форма N3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	900 914	827 732
Повернення податків і зборів	3005	41	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	288	220
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	443	526
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	7	737
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	20	157
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	762	486
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(758 972)	(664 874)
Праці	3105	(27 026)	(35 924)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(6 824)	(6 776)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(121 107)	(109 328)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(500)	(722)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(111 420)	(99 793)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(9 187)	(8 812)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(1 820)	(38)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(2 120)	(1 441)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-15 394	11 477
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	1 271	632
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	1 138	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(3 986)	(6 364)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-1 577	-5 732
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Виплати власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-16 971	5 745
Залишок коштів на початок року	3405	33 618	27 896
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(8)	(23)
Залишок коштів на кінець року	3415	16 639	33 618

Керівник

Головний бухгалтер

М.С.
ЕЦП
Гаврилюк
О.С.

Вишневецькі Міхал Єжи

Гаврилюк Ольга Сергіївна

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	20 272	-	-	20 272
Залишок на кінець року	4300	265 457	-	-	1 544	(24 962)	-	-	242 039

Керівник

Головний бухгалтер

EUP

Вишневецькі

Гаврилюк

О.С.

Вишневецькі Міхал Єжи

Гаврилюк Ольга Сергіївна

ДОДАТОК Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2019	12	31
Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Белла-Трейд"	за ЄДРПОУ	32119145		
Територія - КИЇВСЬКА	за КОАТУУ	3210400000		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОІФГ	240		
Вид економічної діяльності Оптова торгівля фармацевтичними товарами	за КВЕД	46.46		
Середня кількість працівників	1 243			
Адреса, телефон	вул. ім. АДАМА МІЦКЕВИЧА, буд. 15 А, м. БЕРЕЗАНЬ, КИЇВСЬКА обл., 07543	65096		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2019** р.

Форма №1 Код за ДКУД | 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	419	854
первісна вартість	1001	3 169	4 320
накопичена амортизація	1002	2 750	3 466
Незавершені капітальні інвестиції	1005	212	1 768
Основні засоби	1010	10 817	13 966
первісна вартість	1011	21 491	24 807
знос	1012	10 674	10 841
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	15	20 017
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	1 288	1 409
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	12 751	38 014
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	66 740	98 054
Виробничі запаси	1101	24	24
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	66 716	98 029
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	178 511	187 647
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	342	715
з бюджетом	1135	4 977	7 893
у тому числі з податку на прибуток	1136	1 340	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 555	572
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	27 927	31 057
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	27 927	31 057
Витрати майбутніх періодів	1170	859	914
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	6	42
Усього за розділом II	1195	280 917	326 894
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	293 668	364 908

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	265 457	265 457
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у довідках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	1 544	1 544
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(51)	47 690
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	266 950	314 691
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	22 907	40 708
розрахунками з бюджетом	1620	177	2 715
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	1 199
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	749	3 066
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	2 417	3 195
Доходи майбутніх періодів	1665	410	410
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	58	123
Усього за розділом III	1695	26 718	50 217
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	293 668	364 908

Керівник

Вишневіцькі Міхал Єжи

Головний бухгалтер

Ластовенко Альона Петрівна

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Белла-Трейд" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2019	12	31
			32119145		
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)		Рік 2019	р.	Форма N2	Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	974 194	913 362
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(720 886)	(708 482)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	253 308	204 880
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	15 806	6 696
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(26 463)	(21 617)
Витрати на збут	2150	(176 528)	(147 530)
Інші операційні витрати	2180	(9 440)	(13 397)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	56 683	29 032
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 814	1 174
Інші доходи	2240	77	501
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	58 574	30 707
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(10 833)	(5 796)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	47 741	24 911
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	47 741	24 911

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 391	10 480
Витрати на оплату праці	2505	44 488	35 709
Відрахування на соціальні заходи	2510	9 969	8 224
Амортизація	2515	3 504	2 733
Інші операційні витрати	2520	14 639	125 399
Разом	2550	76 991	182 545

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Вишневські Міхал Єжи

Головний бухгалтер

Ластовенко Альона Петрівна

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Белла-Трейд"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2019	12	31
32119145		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2019** р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	1 086 198	1 007 562
Повернення податків і зборів	3005	1	3 000
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	710	230
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	4	30
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	206	15
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	329	501
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	446	1 101
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(919 981)	(861 205)
Праці	3105	(35 893)	(30 361)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(9 040)	(8 608)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(11 797)	(95 830)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(8 490)	(5 593)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(1 210)	(79 750)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(252)	(10 487)
Витрачання на оплату авансів	3135	(78 249)	(342)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(6)	(41)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(3 058)	(2 630)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	29 870	13 422
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	963	603
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	1 279	1 174

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(9 056)	(3 903)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-
Інші платежі	3290	(20 002)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-26 816	-2 126
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	-
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	3 054	11 296
Залишок коштів на початок року	3405	27 927	16 639
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	76	(8)
Залишок коштів на кінець року	3415	31 057	27 927

Керівник

Вишневські Міхал Єжи

Головний бухгалтер

Ластовенко Альона Петрівна

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	47 741	-	-	47 741
Залишок на кінець року	4300	265 457	-	-	1 544	47 690	-	-	314 691

Керівник

Вишневські Міхал Єжи

Головний бухгалтер

Ластовенко Альона Петрівна
